Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 20 גראשען.

הײנט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 107 | Łódź, Czwartek, 8 maja 1930 r. | אכטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג, י' אייר תר"ץ | № 107

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

די לאגע פון דער יודישער בעפעלקערונג אין לאדז

א רייהע קאנפערענצען מיט „דזשאינט"-פארשטעהער ד"ר בערנארד קאהן, וועלכער ווײלט איצט אין לאדז

ד"ר קאהן וועגן דער הילף פאר די פוילישע יודען

(—) נעכטען איז קיין לאדז געקומען דער פארשטעהער פון „דזשאינט" אויף מזרח־אייראפא ד"ר בערנארד קאהן. ד"ר קאהן איז געקומען אין בעגלייטונג פון דעם „דזשאינט" פערטרעטער אין ווארשא ה' גיטערמאן. זיין רייזע האט דעם ציל צו באקאנען זיך מיט דער

לאגע פון דער יודישער בעפעלקערונג

און אויף וועלכען אופן דער „דזשאינט" וואלט געקאנט עווענטועל קומען צו הילף דער נויטליידענדער און דעקלאסירטער יודישער בעפעלקערונג.

ד"ר קאהן איז געקומען 11 א זייגער אינדערפריה. אויפ'ן וואקזאל האבען איהם אפגעווארט פארשטעהער פון רעטונגס־קאמיטעט, פון „טאז", יתומים־הויזער און אנדערע אינסטיטוציעס וואס נעניסען די אונטערשטיצונג פון „דזשאינט".

די ערשטע קאנפערענץ אין „גראנד־האטעל" האט ד"ר קאהן אפגעהאלטען מיט די

פארשטעהער פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען

דאס פערטרעטען די בונדישע ריכטונג: פרנס זעלמאנאוויטש, ראטמאן מארגענטאלער און פרנס פעראמענט.

ד"ר קאהן האט זיך נאכגעפרעגט וועגען דער לאגע פון די יודישע ארבייטער אין לאדז. און וועגען די סבות וואס האבען געברענגט צו דער איצטיגער לאגע פון די יודישע ארבייטער.

די פארשטעהער פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען האבען אנגעוויזען אויף דער שרעקליכער לאגע פון דעם גרעסטען טייל יודישע ארבייטער. די הויפט סיבה דערפון איז די וואס יודישע ארבייטער ווערען נישט צוגעלאזען צו קיין ארבייט און הויפטזעכליך אין דער מעכאנישער אינדוסטריע. די לאגע האט זיך אמת אביסעל געענדערט אין דער קליינער אינדוסטריע, אבער די גרויסע פאבריקאנטען פירען נאך ווייטער זייער שטענדיגע טאקטיק פון נישט אריבערלאזען אויף דער שוועל יודישע ארבייטער, לעצטענס בעמערקט זיך א טענדענץ נישט צוצולאזען קיין יודען אין דער בוי־אינדוסטריע, ווי דאס אויך געוויסע מוליערס האבען שטענדיג געהאט ארבייט.

וואס שייך דער אלגעמיינער עקאנאמישער לאגע זאגען די סיבות דרי וואס פוילען איז אנגעווירזען אויף דעם אינערליכען מארק, דער שטאטישער און דארפישער קאנסומענט איז פעראריםט און האט נישט פארוואס צו קויפען.

אויף דער פראגע פון ד"ר קאהן וואס דארף מען טוען אז איצטיגען מאמענט האבען די ארבייטער־פארשטעהער ערקלערט, אז די הילף דארף באשטעהן אין 3 ריכטונגען: 1) דרינגענדע הילף אין פארם פון אונטערשטיצונגען פאר די וועלכע ליידען שוין הונגער און נויט, 2) פערנעהמען זיך ארבייטס־פאזיציעס אין דער גרויסע נדוסטריע אין דעם צוועק דארף אויסגעארבעט ווערען א דרוק אויף די פאבריקאנטען, 3) איינהאלטען די פאכען, וועלכע געפינען זיך אין יודישע הענד, וועלכע געהערען איבער צו מעהר מאדערנע ארבייטס־פארמען און קוואליפיקאציעס צו דעם צוועק וואלט מען געדארפט גרינדען פאך־דערגענצונגס־קורסען.

ד"ר קאהן האט דעם ערשטען פארשלאג בעטאכטעט זעהר פארזיכטיג, ווייל ער האלט אז אזא אונטערשטיצונגס־אקציע ברענגט נישט די נעהערינע רעזולטאטען, וואס שייך די דערגענצונגס־קורסען האט ד"ר קאהן אויסגעדריקט זיין מיינונג, אז ס'איז שטענדיג גלייכער, אז דער ארבייטער, וועלכער דאר ווגלייך פערדינען זאל בעקומען זיין אויסבילדונג אין ווארשטאט ביי פראקטישע ארבייט.

די ארבייטער־פארשטעהער האבען נאך אנגעוויזען אויף

יודישע פאכען, וואס געהען איינגאנצען אונטער

פון דער ארבייט, ווייל די עקספעריטארען שיקען ארויס סחורות נישט פערפאקטערהייט. די דאזיגע ארבייטער דארפען איבערגעשיקט ווערען צו אנדערע פאכען און צו דעם דארף מען זיי העלפען. ד"ר קאהן האט זיך דאס נאטירט און צוגעזאגט וועגען דעם צו בעריכטען דעם „דזשאינט" אין אמעריקא.

די צווייטע קאנפערענץ האט ד"ר קאהן אפגעהאלטען מיט'ן פארשטעהער פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען פון דער „פועלי־ציוניסטישער ריכטונג.

ה' בראנד האט פארגעשטעלט פאר דעם „דזשאינט" פארשטעהער די שרעקליכע לאגע פון די יודישע ארבייטער אין לאדז און אויף די סיבות וואס האבען געברענגט צו דער דאזיגער לאגע. אלס די הויפט־סיבה האט ה' בראנד אנגעוויזען אויף דעם

מאנגעל אין ארבייטס־פלעצער פאר די יודישע ארבייטער.

וועלכע ווערען פשוט באיקאטירט דורך די יודישע פאבריקאנטען, א קליינעם אויסוועג פון דער לאגע זעהט ה' בראנד אין גרינדען ארטעלען פאר ארבייטסלאזע איבערפירענדע די ארבייטער וואס ווערען ארויסגעשטויסען פון פערשידענע פאכען צו אנדערע ארבייטען און גרינדען הילפס־אינסטיטוציעס, וועלכע זאלען ברענגען מאמענטאלע הילף פאר די הונגערנדע און ליידענדע ארבייטער.

דאן איז אין לאקאל פון דער קאאפעראטיווער דיסקאנטא־באנק, פיעטרקאווער 43 פארגעקומען א קאנפערענץ מיט די

פארשטעהער פון די קאאפעראטיווע בענק

אין לאדז. אויף דער דאזיגער קאנפערענץ האט אנטיילגענומען ד"ר קאהן, ה' גיטערמאן און דער גענעראל־אינספעקטאר פון רעוויזיאנס־פערבאנד אינזש. שאשקעס. די דיסקאנטא־באנק איז פערטרעטען געווען דורך דיר. פערלשטיין, די האנדווערקער־באנק דורך דיר. אררינאנס, מאשענבערג און פרנס האפמאן די קליינהענדלער־באנק דורך פרנס ראזענבערג און גרשון וואלמאן און די סוחרים־באנק דורך פרעזעס האמבורסקי.

ה' ד"ר קאהן האט ערקלערט, אז ער וויל זיך גענוי בעקענען מיט דער לאגע פון דער יודישער קרעדיט־קאאפעראציע אין פוילען, וועגען זיינע בעאבאכטונגען וועט ער אפגעבען א בעריכט דעם „דזשאינט" אין אמעריקא.

די פארשטעהער פון די בענק האבען דאן יעדער בעזונדער אפגעגעבען בעריכטען וועגען זייער טעטיגקייט, אלע האבען אנגעוויזען אז די קרעדיט־קאאפעראטיווען זענען די

איינציגע הילף

פאר דעם אונטערגעהענדען האנדעל און מלאכה. ליידער זענען אבער די מיטלען נישט קיין גענוגענדע צופרידענצושטעלען אלע די וועלכע ווענדען זיך נאך הלואות.

ד"ר קאהן האט אויסגעדריקט זיין צופרידענהייט וואס די קאאפעראטיווען ענטוויקלען זיך גוט, ער געפינט אלייז אז זיי האבען געמאכט ריזיגע שריט פאראויס זייט דער צייט ווען ער איז דאס לעצטע מאל געווען אין לאדז, און דער פלאן פון דער ווייטערדיגער „דזשאינט"־טעטיגקייט וועט זיכער די קאאפעראציע בעקומען אן ענטשפרעכענדען ארט.

נאכמיטאג איז אין לאקאל פון רעטונגס־קאמיטעט שענקעוויטשא 3|5 פארגעקומען א קאנפערענץ מיט די הינע

געזעלשאפטליכע און פילאנטראפישע אינסטיטוציעס

פון „טאז" איז אנוועזענד געווען ד"ר שיפמאן, אינזש. לעבענהאפט און ד"ר שוואלבע, פון „העלענובעק" — ה' מ. ת. רוסקאווסקי, פון יתומים־הויז פולנאצנא 38 — ה' ליטמאן פון „ג'עראלא רושערזשענצא" — ה' בלומבערג, פון פרויען־שוץ־פערהאיז — פארזאס קלאץ פון „פראצא" — פרוי פאוסט און „אוזי" ווייטער.

ה' בלומבערג האט אנגעוויזען אויף דער טרויעריגער לאגע פון די אינסטיטוציע, וועמענס הילף עס קען נאר קומען מצד דעם „דזשאינט", ווייל די היגע יודישע בעפעלקערונג איז רואינירט און פעראריםט.

ה' רוסקאווסקי האט אנגעוויזען, אז דער „דזשאינט" דארף קודם כל שטיצען די אינסטיטוציעס וועלכע שאפען פראדוקטיווע עלעמענטען און ענטלאסטען אזוי ארום די געזעלשאפט אין א יעדליכען נין האט אויך ונערעדט פרוי קלאץ.

ד"ר קאהן האט געענטפערט אלע רעדנער, ער האט אנגעוויזען, אז ער קען אין איצטיגען מאמענט קיינעם גארנישט צוזאגען, ווייל קודם כל איז די לאגע אין אמעריקא זעהר שווער, דער „דרייוו" האט זיך ערשט אנגעהויבען, נאכדעם ווי ער וועט פערענדיגט ווערען וועט ערשט קענען בעטראכט ווערען דער פלאן פון הילף, יעדענפאלס וועט ער אין אמעריקא אפגעבען א בעריכט וועגען דער לאגע.

דאן איז פארגעקומען א קאנפערענץ מיט די

פארשטעהער פון רעטונגס־קאמיטעט

עס זענען אנוועזענד געווען ה' וואקס, רעד. אונגער, קראסוצקי, האכענבערג, בערמאן א. א.

ה' וואקס האט אין ווארימע ווערטער בעגריסט דעם „דזשאינט"־פארשטעהער. ה' וואקס האט אפגעגעבען א קורצען בעריכט וועגען דער טעטיגקייט פון רעטונגס־קאמיטעט, ער האט אנגעוויזען, אז פון די הלואות וואס דער רעטונגס־קאמיטעט גיט ארויס העלפען זיך 30 טויזענד נפשות, דאן האט זיך ענטוויקעלט א דיסקוסיע. רעד. אונגער האט אין א לענגערער רעדע אנגעוויזען, אז די איצטיגע הילף פון „דזשאינט" איז נישט קיין ראציאנעלע נאר א פילאנטראפישע, די פוילישע יודען זענען נישט קיין שנאָרערס. א בעווייז זענען די יודען פון פוילען וואס געפינען זיך אין אמעריקא און האבען געשאפען א גאנצע און גרויסע אינדוסטריע. די הילף פאר די פוילישע יודען

מוז זיין א פראדוקטיווע

ווייל די יודישע בעפעלקערונג ווערט דעקלאסירט. דער רעטונגס־קאמיטעט גיט ארויס קליינע הלואות און דאס ווערט פערוועגדעט אויף דירה־געלד און אנדערע בעדערפענישען. קיין גרויסע הלואות קענען ליידער דער רעטונגס־קאמיטעט נישט ארויסגעבען.

די ווירטשאפטליכע ארבייט און די יודישע פאבריק, וועלכע איז איינגעארדענט געווארען דורכ'ן רעטונגס־קאמיטעט, און איצט האבען זיך שוין דארט אויסגעלערנט מעכאנישע וועבערי

120 יודישע וועבער

50 פון זיי האבען שוין ארבייט אין פערשידענע פאבריקען. די פאנדען זענען אבער נישט קיין גענוגענדע, מ'דארף האבען געלד אויף צו קויפען וועבשטולען און נישט פאכטען און די פאבריקען וואלטען זיכער געארבייט ארן רעפיציט. דער רעדנער ווענדעט זיך צו ד"ר קאהן, אז ער וועלכער קען די לאגע פון מזרח־אייראפא און בעזונדערס פון פוילען זאל אין „דזשאינט" פערטרעטען די אינטערעסען פון דער דעקלאסירטער יודישער בעפעלקערונג אין לאדז.

ד"ר קאהן האט געענטפערט, אז ער האט קייןמאל נישט געהאלטען די יודען אין פוילען פאר שנארערס. אין זייע זשורנאליסטישער און שריפטשטעלערישער טעטיגקייט האט ער שטענדיג דערויף אנגעוויזען. ליידער קען איצט קיין רייד נישט זיין וועגען גרויסע אונטערשטיצונגען פון „דזשאינט" ווייל דער „דרייוו" האט זיך ערשט אנגעהויבען און מ'ווייסט נאך נישט וואס פארא רעזולטאטען ער וועט געבען. די קאמפיין וועט זיך ענדיגען ערשט אין סעפטעמבער, דעמאלט וועט מען קענען ערשט מאכען א פלאן פון א גרויסער ארבייט.

מיט דעם האבען זיך די קאנפערענצען געענדיגט. ד"ר קאהן האט בעזוכט די מעכאנישע פאבריק פון רעטונגס־קאמיטעט און די לאדזער אפטיילונג פון „טאז" 7 א זייגער איז ד"ר קאהן אפגעפאהרען פון לאדז, אין צוויי וואכען ארום וועט ער נאכאמאל קומען אין אונזער שטאט.

אינטערוויאו מיט ד"ר בערנארד קאהן

ספעציעל פאר'ן „נייעם פאלקסבלאט"

ד"ר בערנארד קאהן האט אויפגענומען אונזער מיטארבייטער און מיט איהם געהאט א לענגערען געשפרעך.

אויף דער פראגע וואס פארא איינדרוק ער טראגט איצט ארויס פון פוילען האט ד"ר קאהן געענטפערט:

— קיין פולשטענדיגע מיינונג וועגען דער לאגע קען איך נאך נישט האבען, אבער פון די ביזאיצטיגע רייזען אין די אינדוסטריע־צענטרען זאגלעמביע, סאסנאוויץ, בענדין, טשענסטאכאו, ווארשא און לאדז קען איך דרינגען, אז די לאגע איז א שווערע.

— בעזונדערס שווער — זאגט ה' קאהן — האט איהם געטראפען נישט נאר דער גרויסער עלענד, נישט דער הונגער ביי די ארימסטע, נאר בעזונדערס די מענשען וועלכע זענען שטענדיג געווען פול מוטיג און מיט פערספעקטיווען און האבען איצט פערלוירען דעם אונטערנעהמונגס־גייסט, מוט און קוראזש.

דער אמעריקאנער יוד איז ווייטער גרייט צו העלפען זיינע ברידער אין פוילען ער וויל אבער, אז די הילף זאל זיין א פראדוקטיווע, די פילאנטראפיע איז איהם נמאס געווארען. מען מוז אויך פערשטעהן, אז אין אמעריקא איז אויך די לאגע א שווערע, ס'איז איצט נישט קיין הויך־קאניונקטור, דער לעצטער בערזען־קראך האט אויך א געוויסע בעררייסונג. הגם דאס איז נאך לאנג נישט קיין קאטאסטראפע, וואס פארא פארמען ס'וועט אויף ווייטער אנגעהמען די הילף פון „דזשאינט" אין פוילען איז אפהענגיג פון געלד וואס וועט אין אמעריקא געזאמעלט ווערען בעת דער איצטיגער קאמפיין.

די ענטגילטיגע פארם פון דער הילף וועט בעשטימט ווערען דורך די פוילישע יודען גופא, ווייל זיי זענען דערצו גענוג רייף און מיכטיג, זיך אריענטירען זיך גלענצענד אין דער לאגע און קענען מאכען פלענער אויף דער צוקונפט.

פרינציפיעל איז ד"ר קאהן דערפאר, אז קודם כל דארף געשטארקט ווערען דער קרעדיט, וועלכער זאל אויך דערגרייכען צו דער קליין־אינדוסטריע, אזוי ארום וועט געשאפען ווערען די מעגליכקייט צו בעקומען ארבייט פאר יודישע ארבייטער און דערמיט וועט אויך דערהאלטען ווערען די פעריפעריע.

ווייטער מוז בעקומען הילף די קינדער־פערזארגונג, געזונדהייטס־שוץ, זומער־קאלאניעס או"ח.

א בעזונדערע זאכט דארף מען לעגען אויף דעם קלייןקרעדיט און די גמילת־חסדים־קאסעס, פיל דארף געטון ווערען אין דער פראדוקטיווער אויסבילדונג, ס'דארפען גענומען ווערען צוויי פאכען. וועלכע האבען א צוקונפט, ס'דארף שטיצען די אגראר־פאזיציעס, נישט שאפען קיין נייע אבער איינהאלטען די אלטע.

דאס לאנדען בכלל אין פוילען האט ד"ר קאהן פערענדינט איז זעהר קאמפליצירט, ער האט דאס שוין געקענט פון פריהער, אבער איצט וועט ער זיך נאך גענויער דערמיט בעקענען און וועט אויסארבייטען א גענויען פלאן פאר דער צוקונפטיגער ארבייט פון „דזשאינט".

פעטיציע ווערגן צוזאמענרופען דעם סיים

ווערט היינט איבערגעגעבן דעם מלוכה-פרעזידענט

ווארשא, 7 (טעלעפאניש פון אונזער קא-רעספאנדענט) מארגען דאנערשטאג, 1 א זייגער ביי טאג וועט דער סיים מארשאלעק דאשינסקי איבערגעבען דעם מלוכה-פרעזידענט א פעטיציע וועגען צונויפרופען דעם סיים.

אונטער דער פעטיציע געפינען זיך 200 אונטערשריפטען.

ווי מען שמועסט וועט דער סיים צוזאמענ-גערופען ווערען אין צוויי וואכען ארום, ד. ה. דעם 24 ד. ח.

פרעמיער סלאוועק זאל דימיסיאנירען

ווארשא, 7 (טעלעפאניש פון אונזער קא-רעספאנדענט). אין צוזאמענהאנג מיט דער פאר-שטעהענדער סיים-זיצונג האבען זיך אין די פאלי-טישע קרייזע פערשפרייט קלאנגען, אז פרעמיער סלאוועק זאל דימיסיאנירען. צוזאמען מיט איהם זא-לען אויך אוועק די מיניסטארען פריסטאר און צאר.

אויפ'ן ארט פון פרעמיער סלאוועק זאל, ווי מען שמועסט, דורך מארשאל פילסודסקי בעשטימט ווערען א פערזאן פון דער סאנאציע, פאר וועלכען עס זאל מעגליך זיין א צוזאמענארבייט מיט'ן סיים. עס איז אויך גאנץ וואהרשיינליך, אז אלס פרע-מיער זאל בעשטימט ווערען פראפ. בארטעל.

ביים בעל-יועץ דעוועי האט מען אויך צוגערויבט די דאקומענטען

ווארשא, 7 (טעלעפאניש. פון אונזער קא-רעספאנדענט) וועגען דעם רויב-אנפאל אויף דעוועי'ן דערוואוסט מען זיך נאך, אז די רויבער האבען א חוץ דאס געלד און ציהרונג אויך צוגערויבט אלע דאקומענטען.

די רומענישע מאכט פיהרט א דורך א שטרענגע אויספארשונג.

א גלעזעל טעע ביי דער פרוי פון מלוכה-פרעזידענט

ווארשא, 7 (טעלעפאניש פון אונזער קא-רעספאנדענט). די פרוי פון מלוכה-פרעזידענט מאש-טשיצקי האט היינט איינגעארדענט א גלעזעל טעע, צווישען די איינגעלאדענע געסט האט זיך אויך געפונען דער סיים-מארשאלעק דאשינסקי.

שפריט טייערער געווארען אויף 10 פראצענט

ווארשא, 7 טעלעפאניש פון אונזער קא-רעספאנדענט) אין היינטיגען דזשענניק אוסטאוו איז פערעפענטליכט א פעראָרדנונג, לויט וועלכער דער פרייז אויף שפריט ווערט געהעכערט אויף 10 פראצענט.

פראטעסט-רעזאלוציעס פון יודישע אדוואקאטען אין א"י

צוליב די לעצטע פראצעסען

ירושלים, 7 (י.ט.א. טעלעגראפיש). הייגט איז געשלאסען געווארען די יעהרליכע קאנפערענץ פון די יודישע אדוואקאטען אין ארץ-ישראל. עס זענען אנגענומען געווארען א רייה רעזאלוציעס, דערונטער א שארפע פראטעסט-רעזאלוציע אין שייכות מיט די לעצטע פראצעסען צוליב די געשע-הענישען פון חודש אויגוסט פון פערגאנגענעם יאהר. אין דער רעזאלוציע ווערט אנגעוויזען דע-רויף, אז די רעגירונג האט זיך נישט גערעכענט מיט'ן פאקט, אז די יודישע בעפעלקערונג איז גע-ווען דער אנגעגריפענער צד. ווייטער ווערט אין דער רעזאלוציע געזאגט, אז אין דאס רוב פאלען האט מען די שולדיגע אין די מערדערייען גאר-נישט ענטדעקט. און, אז ביז איצט איז נאך נישט בעשטראפט געווארען קיין איינער פון די הויפט-שולדיגע אין די אונרוהען.

עס איז אויך אנגענומען געווארען א רעזאלו-ציע אין וועלכער עס ווערט אויסגעדרוקט די אויפרעגונג צוליב דעם פאקט, וואס אין משך פון די לעצטע צוויי יאהר איז קיין איין יוד נישט בעשטימט געווארען אלס ריכטער.

די פאדערונגען פון דער אראבישער דעלעגאציע

ירושלים 7 (יט"א טעלעגראפיש) די אראבישע עקזעקוטיווע האט פערעפענטליכט א קאמוני-קאט אין וועלכען עס ווערט מיטגעטיילט וועגען די פונקטען, וואס עס ענטהאלט דער מעמאריאל, וואס די אראבישע דעלעגאציע האט איבערגעגע-בען דעם קאלאניען-מיניסטעריום.

אין מעמאריאל ווערט געפאדערט אפצושטע-לען די עמיגראציע קיין ארץ-ישראל, פערבאטען צו פערקויפען ערד די ציוניסטען און צו שאפען א פארלאמענט.

דער זיינגפעלד-פראצעס

בעשטימט אויפ'ן 17-טען מאי

ווארשא, 7. (ווים) דאס קרייז-געריכט האט בעשטימט דעם טערמין פון פראצעס געגען זיינ-פעלד, וועלכער ווערט בעשולדיגט אין איינארדנע די אונטערהערטע סטאציע אויף דעם 17. מאי.

צום פראצעס ווערען ארויסגערופען 20 עדות, דערונטער אייניגע בעאמטע פון רעגירונגס-קאמי-סאריאט.

7000 מענשען אומגעקומען

פון דער ערד-ציטערניש און שרפות אין אינדיען

לאנדאן, 7 (ספ. טעל.) פון ראנגאן איז מען מודיע, אז פון דער לעצטער ערד-ציטערניש האט צומייסטענס געליטען די שטאט פעגו, וועלכע איז אינגאנצען חרוב געווארען. פון דעם ערשטען ערד-שטויס איז איינגעפאלען א קינא-טעאטער בעת דער פארשטעלונג, און ס'זענען אומגעקומען עטליכע הונדערט מאן. גלייכצייטיג איז אין דער שטאט אויסגעבראכען א שרפה, און צוליב דעם פאניק האט מען נישט בעוויזען דאס פייער צו לעשען. די צאהל אומגעקומענע אין פעגו בעטרעפט, לויט „דיילי מייל", פון 5 ביז 7 טויזענד.

האנדווערקער וואס בעשעפטיגן איין געזעלען

וועלען נישט דארפען אפגעבען זעזאניעס וועגען אומזאץ

ווארשא, 7 (טעלעפאניש פון אונזער קא-רעספאנדענט) אין די נאהנטסטע טעג וועט פער-עפענטליכט ווערען א צירקולאר לויט וועלכען די האנדווערקער, וואס בעשעפטיגען גאר צו איין געזעלען זאלען בעפרייט ווערען אפצוגעבען זעזא-נאניעס וועגען אומזאץ.

70 מענשען אומגעקומען פון א שטורעם

לאנדאן, 7. (ספ. טעל.) איבער דער שטאט טעקסאס (אמעריקע) האט זיך איבערגעטראגען א מורא'דיגער שטורעם. 70 מענשען זענען אומגע-קומען. אין איין טאל איז אויף א לאנגע שטח פערניכטעט געווארען די באהן־ליניע. פיל פערמעס זענען צושטערט געווארען פון פייער.

ארעסטירט א סאוויעטישען באטשאפטער

בערלין, 7. (ספ. טעל.) אין מעקסיקא איז ארעסטירט געווארען דער סאוויעטישער דיפלאמא-טישער פארטרעטער יאקוב פרידמאן, וועלכער האט נישט קוקענדיג אויף דעם, וואס די דיפלאמאטישע באציהונגען מיט די סאוויעטן זענען איבערגעריסן געווארען, נישט פערלאזען מעקסיקא.

—:=:—

דער ענגלישער האנדעל אין אינדיען בעדראהט

שטארקע באיקאט-בעוועגונג געגען די ענגלישע סחורות -- די לאגע אין גאנצען לאנד פערשארפט זיך

קאלקוטא, 7 (ספ. טעל.) די דעמאנסטראציעס פון די אינדוסען צוליבן ארעסט פון גאנדהי ווע-רען אלץ ווייניגער שטורמיש, דאגעגען נעמען זיי אן אן'אייגעהאלטענעם און דראהענדען כאראקטער פאר ענגלאנד. די ענגלישע סוחרים און פאבריקאנ-טען האבען זיך געווענדעט צו דער מאכט, אז ביים אנגעמען נייע שריט געגען די אינדוסען זאל מען זיין זעהר פארזיכטיג, אויב מ'וויל נישט רו-אינירען דעם האנדעל אין אינדיען.

דער באיקאט פון ענגלישע סחורות איז איצט אויסגעברייט אויך אויף טאבאק און פאפיראסען. איין ענגלישע טאבאק פירמע האט צוליב דעם גע-מוזט רעדוצירען 700 ארבייטער.

צו דער טורמע, וואו עס זיצט גאנדהי קומען טויזענדער אינדוסען. פאליציי געפינט זיך אהן אויפהער אין שארפער וואך.

באמביי, 7 (פאט) די אונרוהען צווישען די אינדיער פערשארפט זיך וואס אמאל אלץ מעהר. בעת א צוזאמענשטויס איז א פאליציי-אבטיילונג בעווארפען געווארען מיט שטיינער. די צאהל קרבנות אין משך פון די קאמפען איז שוין געשטי-גען אויף 300 מאן.

לאנדאן, 7 (פאט) לויט א דעפעשע, וואס עס האט פערעפענטליכט דער מלוכה-סעקרעטאר פאר אינדיען וועדזשוואוד בען בעשטעטיגט זיך די ידיעה, אז א פאליציי-אפיציר האט בעת די אונרוהען אין פענדזשאוואר, 3 מאל אויסגעשאסען אויפן המון, דערביי איז אויך געפאלען דער פיה-רער פון המון. א באהן-סטאציע איז פערנומען גע-ווארען דורך 500 פרייוויליגע.

ווי מען מעלדעט פון הוקלי און הארא הערשט דארט שוין רוה. אין שוטנאן זענען 4 פערזאן דערהרגעט געווארען. פון באמביי מעלדעט מען, אז די לאגע ווערט דארט רוהיגער. דער נאציאנא-לער טרויער-שטרייק צוליב גאנדהיס ארעסט וואס האט זיך אנגעהויבען דינסטאג האט מיטוואך נאך געדויערט. אין דעם אינדוסטריע-געביט האבען 44 שפינערייען ווידער אויפגענומען די ארבייט. אויך אייניגע געשעפטען האבען זיך ווידער געעפענט.

אין ראנאגהאט 70 קילאמעטער ווייט פון קאלקיטא איז א גרויסער המון בעפאלען א פאליציי-סטאציע. אייניגע פאליציאנטען זענען פערוואונדעט געווארען. דער המון האט געשטורעמט די תפיסה און געוואלט בעפרייען די ארעסטירטע, ער איז אבער אפגעשטויסען געווארען.

די אויפרעגונג אין באמביי איז זעהר גרויס. עס זענען אנגענומען מיטלען אבצוהיטען די ארד-נונג.

די נעכטיגע רינג-קאמפען אין ציריך

אין די נעכטיגע רינג-קאמפען האבען אין דער ערשטער פאר געקעמפט שפעקער געגען מיר-נאן. דער קאמף איז געבליבען אונענטשידען. צוליב דעם אבער, וואס מירנא האט געקעמפט זעהר ברו-טאל איז ער בעשטראפט געווארען מיט 25 זל.

אין דעם קאמף דעביע — ריוועד האט געזיגט ריוועד אין דער 4-טער מינוט.

דער קאמף סטאסארסקי — לע-סאוור האט גע-דויערט נאר עטליכע סעקונדען. לע סאוור האט באלד גאכ'ן בעגריסען זיך אוועקגעלעגט סטאסארסקין.

דער קאמף פעהרינגער — קלעע האט זיך פערענדיגט אין דער 34. מינוט מיט א נצחון פון קלעען.

היינט קעמפט צום ערשטען מאל דער וועלט-בעריהמטער יודישער גבור פאשאף, וועלכער איז שוין נעכטען געקומען קיין לאדז.

א חוץ דעם וועלען היינט קעמפען: יאנא געגען שניידער, קראוס — אוכהיים, שטעקער — קלעע און פאשאף וועט קעמפען געגען מאטיקא.

Dr. B. Donchin
ספעציאליסט פאר אויגען-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
מאניושקי 1, טעל. 209-97

Głębokie współczucie wyrażają
p. FABJANOWI SZLAGMANOWI
z powodu zgonu Jego
b.p. MATKI
6688
Benjaminowie Faktorowie.

„מלביש ערומים"
אין צוזאמענהאנג מיט דעם
אפציילונגס-טאג,
וועלכער קומט פאר דינסטאג, דעם 13. מאי לטובת די בעקליידונג פון ארימע קינדער, ווערען געבעטען, פרויען און יוגענד זיך צו פערשרייבען אין פעראיינס-קאנצעלאריע (נארוטאוויטשא 43) היינט, דאנערשטאג און זונטאג פון 4—8 אווענד.
6686
די פערוואלטונג.

אנאנסן אין „נייעם פאלקסבלאט" האבן דעם גרעסטן ערפאלג!

כוס של תנחומין נשא לידידנו הנכבד מ' צבי טאשמע עם הוריו נרם יאיר, לרגלי האסון שקרה להם במות עליהם בדמי עלומיה אחותו ובתם היקרה
נ"ע רבקה וויערניק
המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.
נחמן זאקס ורעיתו

מביאים אנחנו בזה את רגשי השתתפותנו בצער של ידידנו הנכבד מ' משה דוב נ"י שאיעוויטש לרגלי האסון שקרה לו במות עליו אשתו החשובה והצנועה
נ"ע טאבא רבקה מבית פוסם
המקום ינחם אותך בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.
נחמן זאקס ורעיתו

„נייער פאלקסבלאט“

יא צונויפפרופע אדער נישט צונויפפרופע?

איינע פון די הויפט־טענות, וואס דער סאנאציע לאגער האט ארויסגערוקט געגען די פאר מאי־רעגירונגען איז געווען די צו־אפטע רעגירונגס־קריזיסן און רעגירונגס־ענדערונגען. דער פארלאמענטאריזם איז פוילען איז נאך זעהר יונג, אינערהאלב דעם פארלאמענט איז פארגעקומען א פערמאנענטער גרופירונג פון אויסקריסטאליזירטע און נישט־אויסקריסטאליזירטע פאליטישע גרופען. א געראנגעל, וועלכער האט געמוזט פערורזאכען ענדערונגען אין דער רעגירונג. ענטשפרעכענד צו די כוחות־פערהעלטענישען פון געגעבענעם מאמענט. דערפאר האט די סאנאציע זיך געשטעלט אלס ציל צו בעווייזען, אז איהרע רעגירונגען וועלען נישט נאר „שטארקע“ נאר אויך שטאנדהאפטע לאנג־דויערענדע און דאס האט געזאלט געבען א מעגליכקייט דער רעגירונג צו פערטראכטען פלענער און פראָיעקטען, אויסגעארבעטע אויף א לענגערע מעטע, ווייל די רעגירונג אלס שטאנדהאפטע, האט דאך נישט קיין מורא, אז איהרע פלענער וועלען דורך איהר נישט קענען רעאליזירט ווערען, ווייל אין דער צווישענצייט וועט קומען א נייע רעגירונג מיט נייע פלענער.

ארויסגעוויזען האט זיך, אז די „שטאנדהאפטע“ רעגירונגען האבען בכלל קיין פלענער נישט פערמאכט, מען האט געלעבט פון היינט אויף מארגען, פיל ערגער ווי די פארלאמענטארישע רעגירונגען, דערנאך האבען אנגעהויבען קומען די לאנגע רעגירונגס־קריזיסען. דאס ריהמען זיך, אז „ביי אונז ווערט א רעגירונגס־קריזיס געלעזען אין עטליכע שעה און נישט ווי אין פארלאמענט ווען מען האט זיך געדונגען הינטער די קוליסען“, איז גאנץ שנעל פערשוואונדען. אמת, אין סיים האבען אלע געוואוסט ווער סיי ווער אז צוליב וואס מען רינגט זיך. ביי דער סאנאציע ווייסט וועגען דעם די עפענטליכקייט פיל ווייניגער מען ווייסט אבער, אז מען רינגט זיך און „קריבע“ האבען זיך די לעצטע רעגירונגס־קריזיסען געטומען פערציהען אויף לאנגע וואכען, איצט ווידער האט געפלאצט נאך אין פלוס, מיט וועלכען די סאנאציע האט זיך געריהמט. די שטאנדהאפטע רעגירונגען האבען אויפגעהערט צו זיין שטאנדהאפט, שוויטאלסקיס רעגירונג איז אוועק נאך איידער זי האט בעוויזען רעכט איבער־צונעהמען די מאכט, בארטעלס רעגירונג האט זיך אויך פאלד אויסגעגליטשט איז געקומען צו א רעגירונג פון די סאמע „שטארקסטע“ מיט'ן פולקאווניק סלאוועק אין דער שפיץ און שוין שמועסט מען אז אויך סלאוועקס זיינע לעצטע צוויי פארגענגער און ווי אמאל די פארלאמענטארישע רעגירונג שטעהט כסדר מיט דער קליאמקע אין האנד, גרייט צו פערלאזען דעם פאלאץ פון מיניסטארען פרעזידיום.

דאס מאל ואל דער קאנפליקט האבען אויסגעבראכען צוליב דער פראגע וועגען צונויפרופען דעם סיים, א טייל מיניסטארען האלטען, אז מען דארף מאקע דערלאזען אנ'אויסערגעוועהנליכע סיים סעסיע, ווייל עס וועגען גויטיג צו ערלעדיגען א רייה היכטיגע פראגען פון ווירטשאפטליכען כאראקטער, א צווייטע גרופע, מיט'ן פרעמיער סלאוועק אין דער שפיץ וויל נישט הערען און ווייסען וועגען קיין סיים, און נאך א דריטע גרופע מיניסטארען פערהאלטען זיך נייטראל, זיי קענען, הייסט עס, בעשטעהען אויף און נישט אנדערש, די פראסיים־מיניסטארען פערזיכערען און זייער איינפלוס איז גרעסער און דער דעפער ערווארט מען און די פאליטישע קרייזען, אז פרעמיער סלאוועק וועט ציהען קאנסעקווענצען און עפענען די קליאמקע פון דער טיר און ווין ארט ואל קומען איינער פון די פראסיים־מיניסטארען און ווידער וועט זיך אנהויבען דער שפיל פון גוטע ווערטער פאר'ן סיים וועגען מיטארבייט און שלום.

אלץ איז, פערשטעהט זיך אפהענגיג פון מארשאל פילסודסקי, אבער נישט ווייניג אויך אין שוין אפהענגיג פון סיים, וועלכער קומט אלץ מעהר צו די כחות, און האט זיך שוין מיט קיין פתם שלום־מערמער נישט בעגנוגענען.

די סיטואציע דארף קלאר ווערען נאר אין דער ערשטער העלפט פון היינטיגע מאנאט

נ.

—:=:—

פאליציי ענטשולדיגט זיך פאר בן־אבי'ן

צוליב דער שלעכטער בעהאנדלונג אין ארעסט

ירושלים, (י.ט.א.) דער יודישער פובליציסט ה' בן־אבי האט אלס אנטפער אויף זיין אנקלאגע צום הויך־קאמיסאר סער טשענסלאר אויף דער שלעכטער בעהאנדלונג דורך דער פאליציי בעת ער איז געווען ארעסטירט, בעקומען א בריף אין שעף פון פאליציי־דעפארטאמענט נוראק, אין וועלכען עס ווערט אין נאמען פון הויך־קאמיסאר אויסגעדריקט בעדויערונג צוליב דער שלעכטער בעהאנדלונג מצד דער פאליציי, וואס דעם העברעאישען שריפטשטעלער איז געקומען אויסצושטעהן.

אפגעשאפט די רעליגיעזע גלייכבערעכטיגונג אין איטאליען

פריווילעגיעס פאר דער קאטוילישער קירך אויפ'ן געביט פון קולט, חתונה, גט'ן, שול־וועזען

(קארעספאנדענץ פון רוים צום „נייעם פאלקסבלאט“)

אין דעם אפיציעלען איטאליענישען רעגירונגס־בלאט איז איצט פערעפענטליכט געווארען דאס געזעץ, וואס רעגולירט די בעגענזייטיגע בעציהונגען צווישען דער מלוכה און די נישט־קאטוילישע רעלי־יעס.

כדי זיך געהעריג אפצושאצען, וואס פאר א ווירקונג דאס נייע געזעץ וועט האבען אויף דער יודישער אמונה אין איטאליען, דארף מען זיך קלאהר מאכען די רעכטליכע לאגע פון די יודישע קהלות ביז־איצט. דאס פריהערדיגע דעמאקראטישע איטאליען האט זיך נישט געקימערט וועגען דער רעליגיע פון איינצעלנעם בירגער. דער שילער אין דער שולע, דער סאלדאט אין מיליטער, חתן־כלה פאר'ן ציוויל־אמט זענען נישט געפרעגט געווארען וועגען זייער רעליגיע. דעריבער האט די רעליגיעזע חתונה נישט געהאט קיין ציווילע גילטיגקייט און אין די שולען האט מען קיין רעליגיע נישט געלערנט. דאס זעלבע איז אויך נאטירליך געווען נוגע דער יודישער אמונה. בלויז אין עטליכע פראווינצען זענען געווען גילטיג געזעצען, אויפ'ן יסוד פון וועלכע די שטייערן פאר די יודישע קהלות זענען געווען אבליגאטאריש. דערביי איז אינטערעסאנט צו דערמאנען פאלגענדען פאקט. בעת א געוויסע צפון־איטאליענישע קהלה האט זיך אמאל געהאט געווענדעט צום ליבעראלען מיניסטער־פרעזידענט דעפרעטיס, צי וואלט ער נישט געוואלט בעוויליגט איינצופיהרען אין גאנץ איטאליען דעם אבליגאטארישען קהלה־שטייער, האט ער ערקלערט, אז עס וואלט געווען בעסער פאר די יודען די דאזיגע פראגע בכלל צו פערשוויגען, ווייל אויב די רעגירונג וואלט זיך פעראינטערעסירט מיט דעם ענין, וואלט זי אפגעשאפט דעם שטייער אויך אין די עטליכע קהלות, וואו ער איז אבליגאטאריש.

דורך אפשליסען דעם קאנקארדאט מיט דעם פויפסטליכען שטוהל איז די דאזיגע פאליטיק פון איטאליענישען שטאט פולשטענדיג געענדערט געווארען. די רעליגיע איז געווארען איינע פון די זארגען פון דער מלוכה. דאס נייע געזעץ רעדט וועגען אלע נישט־קאטוילישע רעליגיעס, בעריהרט נישט ספעציעל די יודישע. דער רעגולאמין פאר'ן יודישען דת ווערט איצט אויסגעארבייט דורך א ספעציעלער קאמיסיע.

אויפ'ן יסוד פון דעם איצט־פערעפענטליכטען אלגעמיינעם געזעץ וועגען נישט קאטוילישע אמונות שטעלט זיך פאר די רעכטליכע לאגע פון יודישען דת אין די הויפט־שטריכען אויף פאלגענדען אופן:

אין אנ'אלטען געזעץ פון 1848 ווערט גערעדט וועגען דער קאטוילישער רעליגיע אלס דער רעליגיע פון שטאט, בעת די איבריגע אמונות ווערען בלויז „טאלערירט“. אין איצטיגען געזעץ רעדט זיך וועגען „קולטען, וואס אונטערשיידען זיך פון דער קאטוילישער אפאסטאליש־רוימישער רעליגיע און ווערען צוגעלאזען אין דער איטאליענישער מלוכה“. דער אויסדרוק „טאלערירט“ איז פערביטען געווארען אויף דעם ווייניגער שאקירענדען אויסדרוק „צוגעלאזען“. עס מוז אבער פעסטגעשטעלט ווערען, אז אלע נישט־קאטוילישע רעליגיעס זענען אין זייערע רעכט נישט גלייכגעשטעלט געווארען מיט דער קאטוילישער קירך.

א צווייטער וויכטיגער פונקט, וואס וועט פערשאפען שוועריגקייטען די יודישע קהלות, איז דער ענין פון וועהלען רבנים. די עיקר־שוועריגקייט בילדעט דער אומשטאנד, וואס לויט'ן געזעץ קען אויף דעם אמט פון א רב געוועהלט ווערען בלויז אנ'איטאליענישער בירגער. די דאזיגע בעשטימונג איז אויך חל אויף קאטוילישע גלחים. ווער עס קען אבער די לאגע פון יודען אין איטאליען און דעם מאנגעל פון רבנים, וועט לייכט פערשטעהן די בעזונדערע שוועריגקייטען, וואס ענטשטעהען צוליב דעם ספעציעל פאר די יודישע קהלות, וועלכע מוזען שטענדיג פראפבוענגען רבנים פון אויסלאנד.

ביז איצט האט די רעליגיעזע חתונה אין איטאליען נישט געהאט קיין ציווילע גילטיגקייט. איצט איז די יודישע רעליגיעזע חתונה, צוגלייך מיט דער קאטוילישער, גילטיג אויך ציוויל. אבער דערמיט איז נאך נישט אויסגעשעפט דאס גאנצע יודישע חתונה רעכט. פון איין זייט עקזיסטירט נישט אין איטאליען קיין שום פארם פון גט לויט'ן געזעץ קענען קיין קידוש'ן פרינציפיעל נישט אויפגעלעזט ווערען. דעריבער קען אויך דער רב בלויז געבען קידוש'ן, אבער נישט קיין גט. פון דער אנדערער זייט אבער קען דאס קאטוילישע „קירכליכע געריכט“ אין געוויסע פאלען ערלויבען אויף א גט. דעם רב אדער א וועלכער עס איז רבנישער קערפערשאפט דינט אבער נישט זאגאר דאס דאזיגע רעכט פאר אויסנאהמס־פאלען.

אויך אין אנדערע היגזיכטען איז צושטערט געווארען די פריהערדיגע גלייכבערעכטיגונג פון אלע אמונות. אין דעם פריהערדיגען איטאליען זענען די גייסטליכע פון אלע רעליגיעס נישט געווען בעפרייט פון מיליטער־דינסט. איצט זענען די קאטוילישע גייסטליכע פריי פון דינען אין מיליטער, בעת די רבנים מוזען דינען. דער פונקט וועגען רעליגיע־אונטעריכט שטעלט זיך פאר אויף פאלגענדען אופן. אבליגאטאריש אין די שולען איז דער לימוד פון דער קאטוילישער אמונה. יודישע עלטערן דינט בלויז דאס רעכט צו פאדערן בעפרייען זייער קינדער פון דעם אונטעריכט. אבער די מלוכה זארגט נישט וועגען רעליגיעזען אונטעריכט פון נישט־קאטוילישע קינדער. יודישע עלטערן קענען בלויז איינפיהרען פאר א גענוגענדער צאהל קינדער דעם אונטעריכט פון יודישער רעליגיע, אבער אויפ'ן חשבון פון דער קהלה. די מאכט איז בלויז מחויב צו געבען זיי אנ'ארט אין ענטשפרעכענדען שול־לאקאל.

(י.ט.א.)

קאנפערענץ פון יודישע בילדונגס־טוער אויף אוקראינע

פאר איינפיהרען דעם לאטיינישען „אלף־בית“ אין דער יודישער שפראך

מאסקווע, (יט"א) די טעג האט זיך אין כארקאוו פערענדיגט די אלאוקראינישע בעראטונג פון יודישע בילדונגס־טוער. דער בעקאנטער קאמוניסטישער טוער קאמענשטיין איז אויף דער בעראטונג ארויסגעטרעטען פאר לאטייניזירען די יודישע שפראך. קאמענשטיין ווייזט אן, אז אין דער יודישער שפראך קומט אויס בייצוקומען פיל שוועריגקייטען, וועלכע וועלען קענען בעזייטיגט ווערען נאר דאן, ווען מען וועט איבערגעהן אויף א לאטיינישען אלף־בית. די פראגע, זאגט ווייטער קאמענשטיין, איז נישט קיין נייע. נאך אין יאהר 1908 האט מען זי אויפגעהויבען אין אמעריקא און עס איז דאן אפילו דערשינען אין ניו־יארק א יודישער זשורנאל מיט א לאטיינישען אלף־בית.

די איניציאטיווע האט אבער דעמאלט אנגענומען אויף א שארפע געגנערשאפט מצד די קלעריקאלען. אין סאוויעט־רוסלאנד וועט דאס אבער יא געלונגען דורכצופיהרען. דורך אזא אויפטו פערענדיגט קאמענשטיין, וועט די יודישע שפראך אויך סערליך דערנעהנטערט ווערען צו דער שפראך פון אנדערע פעלקער. די בעראטונג האט אנגענומען א פאזיטיווע שטעלונג צו קאמענשטיינ'ס פארשלאג און האט ארויסגעטראגען א רעזאלוציע, אין וועלכער עס ווערט געזאגט, אז די פראגע דארף איבערגעגעבען ווערען דער צענטראלער ארטאגראפישער קאמיסיע. ער איז אויך נויטיג, ווערט געזאגט אין דער רעזאלוציע — ארויסצורוקען די פראגע אויף דיסקוסיע־יסודות אין דער פרעסע.

אוקראינישע ארבייטער ווילען זיך בעקענען

מיט דער יודישער ליטעראטור

מאסקווע (י.ט.א.) די טעג פאהרט ארויס א גרופע יודישע שרייבער אין די מעטאלורגישע פאבריקען פון אוקראינע, בכדי צו בעקענען די ברייטסטע מאסען פון די ארבייטער־מעטאליסטען מיט דער סאוויעטישער יודישער ליטעראטור. די רייזע פון די יודישע שריפטשטעלער איבער די פאבריקען וועט דויערן ביז דריי וואכען.

די בעקער־ארבייטער אין א"י

שליסען זיך אן צום אמסטערדאמער אינטערנאציאנאל

ירושלים (י.ט.א.) דא איז אפגעהאלטען געווארען א לאנד־צוזאמענפאהר פון די יודישע בעקער־ארבייטער אין ארץ־ישראל, אויף וועלכען עס איז בעשלאסען געווארען זיך אנצושליסען צום אמסטערדאמער אינטערנאציאנאל פון פראפעסיאנעלע פעראיינען.

ספעציאליסטען פון שטאט־בוי אין ארץ־ישראל

ירושלים (י.ט.א.) אהער איז אנגעקומען דער פראפעסאר פון ליווערפולער אוניווערזיטעט ל. אבערגראמבי, וועלכער געהערט צו די בעסטע ספעציאליסטען פון שטאט־בוי און פלאנירונג. פראפ. אבערגראמבי איז איינגעלאדען געווארען קיין ארץ־ישראל אלס ראטגעבער פאר דער צוזאמענשטעלונג פון דער פלאנירונג פון חיפה'ער איינגנס. פראפ. אבערגראמבי האט געהאלטען אין ירושלים א רעפעראט, אין וועלכען ער איז ארויסגעטרעטען מיט דער איניציאטיווע צו גרינדען א געזעלשאפט, וואס האט זארגען פאר דער אפהיטונג פון די כאראקטעריסטישע אין טראדיציאנעלע ווינקעלעך און שענהייטען פון הייליגען לאנד.

1 מיליאן 800 טויזענד דראכמעס

גיט די גריכישע רעגירונג פאר יודישע שולען

סאלאניקי (י.ט.א.) ביז־איצט פלעגען די יודישע קהלות אין גריכענלאנד (סאלאניקי, אטען, יאנינא און דראמא) בעקומען א סובסידיע פון דער רעגירונג אויף דער אויסהאלטונג פון זייערע שולען אין דער הויך פון 1 מיליאן 400 טויזענד דראכמעס. איצט איז די דאזיגע סובסידיע געהעכערט געווארען ביז 1 מיליאן 800 טויזענד דראכמעס (העכער 3 מיליאן זל.) די העכערונג פון די רעגירונג־סובווענציען פאר די יודישע שולען איז אויסגעווירקט געווארען א דאנק די בעמיהונגען פון דעם איצט געגרינדעטען פערבאנד פון יודישע קהלות אין גריכענלאנד.

ביאליסטאק ווערט פערפינסטערט

ווארשא, (וו. פ.) די שטאט ביאליסטאק געפינט זיך לעצטענס אין גרויסע מאטעריעלע שוועריגקייטען און האט נישט צו בעצאהלען דער שטאטישער עלעקטראווניע, אזוי, אז עס האלט דערביי — די שטאט זאל נישט בעקומען קיין בעלייכטונג, אויב ביז'ן 8 ד. ח. וועלען נישט רעגולירט ווערען די פעריעלעגנע חובות.

מוטער ערמארדעט איהרע 7 קינדער

ניו־יארק, 7 (אטאו). אין קאלומבוס, שטאט אהייא, האט א פרוי ערמארדעט 7 פון איהרע 9 קינדער. זי האט דערנאך געוואלט בעגעהן זעלבסטמארד, אבער דאס איהר נישט געלונגען.

בלוטיג געשלעג צווישען ארבייטער

קאפענהאגען, 7 (אטאו). לויט ידיעות פון אסלא איז דינסטאג געקומען צו א שווערע צוזאמענשטויס צווישען קאמוניסטען און אנדערע ארבייטער צוליב א שטרייק. מ'האט זיך געשלאגען מיט העק און מיט האלץ־שייטלעך. פיל ארבייטער זענען שווער־פערוואונדעט געווארען.

פאדאטקעס

אבראטאווי, דאכאראווי, לאכאלאווי א. ז. וו.
פארמעגיעם ציווילנע, כארנע, האנדלאווע, אפעלאציעס, זאבעזפיעטשעניעם, אוכילעניע, קלויזולעם, וומארושימאניעם, וועגען אקט־אינטערציזיעם, נט־אנגעלעגנהייטען
שרייבט ביטעס דאס בישריפט־ביורא
„POLPRAW“
בארוטאוויטשא 1, טעל. 170-01.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דאנערשטאג
8
י'
אייר תר"ץ

מאי
זון־אויפגאנג 4.04
זון־אונטערגאנג 7.03

נאדזור ביי „יוזעף ריכטער" א. א.
טעגליכע כראניק פון האנדעלס=געריכט

ווי מיר האבען געמאלדען אין מערץ ה. י. האט די פירמע „יוזעף ריכטער" אריינגעטראגען א ביטע וועגען פראלאנגירען די צאהלונגען, און דערביי האט זי אנגעוויזען אז די צאהלונגס־שוועריגקייטען ביי איהר נעהמען זיך פון די גרויסע היזקות צוליב די רעקוויזיציעס פון די אקופאנטען, וואס דערגרייכען די סומע פון 4.200.000 גאלד־פראנק און מחמת דעם פערלוסט פון א פערמעגען אין רוסלאנד אויף א סומע פון א מיליאן רובעל. די עקספערטיזע האט זיך גינסטיג ארויסגעזאגט פאר דער פירמע, און דער ריכטער האט דאס געריכט מסכים געווען אויף א געריכטס־אויפזיכט, און אויף דער זיצונג פון 6. מאי ה. י. פראלאנגירט די צאהלונגען פון דער פירמע אויף 3 חדשים, נאמינירענדיג אלס אויפזיכטס־ריכטער דעם אדוו. אלפרעד עקערסדארף און די סוחרים לעאנארד מאלער און לעאפאלד מייסטע. און אלס ריכטער־קאמיסאר אלעקסאנדער הייטאגען.

*

אויף דער פריהערדיגער סעסיע זענען אויך פראלאנגירט געווארען אויף דריי חדשים די צאהלונגען פון דער פירמע „ה. טשאמאנסקי און קאמפ." פאבריק פון ווידענע סטענגעס אויף נײ ציגעל־גאס 15. לויט'ן בעריכט פון'ם געריכטס־אויפזיכטער אינוש, פראשקער פראספערירט דאס געשעפט גוט, פערגרעסערענדיג זיין פראדוקציע און סחורות־אומזאץ אזוי אז דער ריכטער־קאמיסאר האט אנערקענט די מעגליכקייט פון א בהדרגה־דיגען אפצאהל פון די חובות.

*

ס'איז סקאסירט געווארען די פראלאנגאציע ביי דער פירמע „ברונא ראזענבערג", ווירעך־געשעפט אויף פעטריקאווער 103 מחמת דער טערמין איז אויסגעגאנגען. די דאזיגע פירמע האט גענאסען פון פראלאנגאציע אין משך פון 18. יולי ביז'ן 18. אפריל ה. י.

*

אין דעם ענין באנקראט פון „פיוולאוויטש און גאלדבערג" טעקסטיל־סחורות־אויסארבייטונג איז פערקויף אויף פרייהייטס־פלאץ איז בעשלאסען געווארען, מחמת דעם, וואס די אנגערופענע האבען בעהאלטען זייערע סחורות און ביכער און נישט אנגעגעבען אין זייער בילאנס די טשעקער־פליכטונגען — צו אנהענגען לגבי זיי פערזענליך צוואנג, און בע אויפטראגען דעם מאסע־קוראטאר אדוו. ב. רופין צו ארעסטירען זיי.

*

ווי בעקאנט האט די פירמע „הור קאן און קאמפ." פאלנאצנא 27 בעקומען דעם 2. אויגוסט ה. י. א פראלאנגאציע פון איהרע צאהלונגען אויף 3 חדשים. פאראויסזעהענדיג פאריך אפפלויס פון טערמין, אז זי וועט נישט קענען בעפרידיגען אלע בעלי־חובות, האט זי זיך געווענדעט צום געריכט וועגען דערלויבען אויף בעזונדערע אפמאכען מיט די בעלי־חובות, אויף וואס זי האט בעקומען די ערלויבניש פון געריכט און די הסכמה פון די קרעדיטארען.

פאר צווינגען געהיים-אגענטען צו פערלאזען א פערזאמלונג

(ב) אין נאוועמבער פ. י. איז אין זאל פון שטאט־ראט פארגעקומען א פערזאמלונג פון דער דייטשער ארבייטער־פארטיי, אויף וועלכער מען האט אריינגעלאזט נאר לויט לעגיטימאציעס און איינלאדונגען. די דאזיגע פעראורדנונג האט אבגעהיטען די פארטיי־מיליץ.

אין א געוויסען מאמענט זענען אין זאל אריינגעקומען 5 געהיים־אגענטען. דער פארזיצער האט ערקלערט, אז די פערזאמלונג איז א געשלאסענע און קיין פרעמדער טאר זיך נישט געפונען אין זאל. די פארשטעהער פון דער פאליציי האבען ערקלערט, אז זיי זענען דעליגירט געווארען צו האלטען ארדנונג און רוה. איינער פון דער מיליץ מיט'ן דעפוטאט צערבע בראש זענען צוגעגאנגען צו די געהיים־פאליציאנטען און זיי געצווינגען צו פערלאזען דעם זאל.

צוליב דער אנקלאגע פון דער אויספארשונגס־מאכט זענען צוגעצויגען געווארען צו פעראנטווארטליכקייט די מיטגלידער פון דער מיליץ און זאל בערנארד הויזער, ראבערט פילברין, פעליקס מלר גארטשיק, טעאדאר בענקע און אדאם א"אלף.

די בעשולדיגטע זענען בעשטראפט געווארען פאר שטערען דער פאליציי אין אויספיהרען איהרע פליכטען צו 100 זל. שטראף, אדער 2 וואכען ארעסט, דערביי איז אין די מאטיווען פון'ם געריכט אזוי דאנגעוויזען, אז דעפוטאט צערבע איז אין דעם ענין אויך אנגאזשירט, אבער צוליב דעם וואס ער איז א דעפוטאט איז ער נצל געווארען פון דער שטראף.

ביידע צדדים האבען אריינגעטראגען אן אפעללאציע אין קרייזגעריכט. דאס קרייזגעריכט האט דעם אורטייל פון דער ערשטער אינסטאנץ בעשטעטיגט.

א נייער פראצעס וועגען א פאבאר=אפערע

(2) נעכטען איז פאר'ן מיליטער־געריכט געשטאנען קאפ. ד"ר וולאדזימיערוש ליפינסקי, 32 יאהר אלט, וועלכער איז בעשולדיגט, אז פון 1. מאי ביז'ן 19. יוני 1928, אלס דאקטאר פון דער פאבאר־קאמיסיע אין לאסק און פאביאניץ און פון סעפטעמבער ביז נאוועמבער 1928 אין לאדז, האט ער בעפרייט פון מיליטער, מיט'ן צוועק פון פערזענליכען ריוח, די פאבאראוצעס: מאיר יוסף הענדעלעס, אברהם שווימלאווסקי, יוסף גראנאס, אברהם מיראוויטש, קאזשימיערוש דאבראנסקי, חיים גאלדבערג, מענדעל סענדרוויטש, יעושי קאס און אנדערע.

בעת דער רעוויזיע אין בעשולדיגטענס וואוינונג האט מען געפונען אייניגע מיליטערישע ביטעס און 4 נישט דייטליכע דעפעשען פון מאיאר וולאדזשינאווסקי, וועלכער איז מיט א צייט צוריק בעשטראפט געווארען מיט 2 יאהר טורמע פאר פאבאר־מיסברויכען. א חוץ דעם האט מען דארט געפונען 13,000 זל. און 10 שילינג און באנק־ביכלעך אויף מעהרערע טויזענדער זל. און דאלארען.

עס איז אויך פעסטגעשטעלט געווארען, אז פרוי בענטשקאווסקא פלעגט איהם בעזוכען אין זיין פריוואטע וואוינונג פאר יעדער זיצונג פון דער פאבאר־קאמיסיע.

דער בעשולדיגטער איז זיך נישט מודה אין דער בעשולדיגונג. דער בעשולדיגטער ענטפערט אויך אויף א רייה פראגען, ווי אז דאס געלד וואס מען האט ביי איהם געפונען שטאמט פון אקציעס, וואס ער מיט זיין פאטער האבען געקויפט, די פרוי בענטשקאווסקא האט ער נישט געקאנט.

דערמיט האט זיך געענדיגט דער ערשטער טאג פון די פערהאנדלונגען.

דער פראצעס וועט מן הסתם דויערן 3 טעג.

* * *

(2) אין מיליטער־געריכט איז אויך נעכטען פארגעקומען דער פראצעס געגען שמרושאנס פראנטישעק אנדושי בעגאטש 32 יאהר אלט, וועלכער ווערט בעשולדיגט, אז דעם 29 אקטאבער 1929, האט ער אין שראדז אלס סעקרעטאר אין פ.ק.או. בעפרייט פאר 300 זל. דעם פאבאראוויעץ שלמה טאנדראווסקי.

דער בעשולדיגטער איז זיך מודה אין דער שולד, נאר קיין געלד האט ער נישט גענומען; מען האט איהם בלויז צוגעזאגט.

דאס געריכט האט ארויסגעטראגען א אורטייל לויט וועלכען באגאטש ווערט דעגראדירט אויף א שערגאנט־וויעץ, פערלירט די רעכט און א יאהר מיט 3 חדשים טורמע.

קאטאסטראפאלע לאגע פון די ארבייטסלאזע
א דעלעגאציע געפאהרען אלארמירען אין ווארשא און א דעלעגאציע ביים וויצע-פרעז. ראפאלסקי

(2) א דעלעגאציע פון פ.פ.ס. און פון די פראפ. פעראיינען איז נעכטען געפאהרען קיין ווארשא מיטן צוועק צו קאנפערירען אין ארבייטס־מיניסטעריום וועגען קאטאסטראפאלען מצב פון די ארבייטסלאזע און איבערצוגעבען אין מיניסטעריום א מעמאריאל אין וועלכען עס ווערט מיט גענויע ציפערן איבערגעגעבען דעם מצב פון דער ארבייטסלאזיגקייט א חוץ דעם ווערט אין מעמאריאל געגעבען א רייה אנווייזונגען ווי אזוי צו לינדערן די נויט פון די ארבייטסלאזע.

* * *

(2) א דעלעגאציע פון ארבייטסלאזע איז נעכטען אויפגענומען געווארען ביים וויצע־פרעזידענט ראפאלסקי און מיט איהם קאנפערירט וועגען דער קאטאסטראפאלער לאגע פון די ארבייטסלאזע, וועמענס שטיצע עס האט זיך שוין אויסגעלאזען אין חודש מערץ און געבעטען הילף.

דער וויצע־פרעזידענט האט געענטפערט, אז דער ענין איז אפהענגיג פון מיניסטעריום און אז פרעזידענט זשעמיענצקי האט אינטערוועוירט אין ווארשא וועגען דעם און אז ער וועט נאכאמאל אינטערווענירען אין מיניסטעריום.

פארשטעהער פון האנדווערקער-קאמערן
ביי די מיניסטארען פון האנדעל אינדוסטריע און פינאנץ

(—) א דעלעגאציע פון די האנדווערקער־קאמערן האט בעזוכט אין ווארשא די מיניסטארען פון האנדעל, אינדוסטריע און פינאנץ און קאנפערירט מיט זיי וועגען די האנדווערקער־ענינים, וועלכע זענען בעטראכט געווארען אויפן צוזאמענפאהר.

די מיניסטארען האבען צוגעזאגט זיך צו פעראינטערעסירען מיט די אלע ענינים און צו בעמיהען זיי צו ערלעדיגען לטובת די האנדווערקער.

א קינד פאלט ארויף אויפ'ן קאפ
פון א דורכגעהענדער פרוי און בלייבט גאנץ

(2) אזא מעשה קאן זיך אויך אין לאדז פערלויפען אויף טושינער גאס. שטעלט זיך פאר, עס געהט אין דער גאס א געוויסע פרוי, און פלוצים פאלט איהר אויפ'ן קאפ ארויף עפיס א לעבעדיגער געגענשטאנד. פערשטעהט זיך, אז די פרוי שטארבט שיער פאר שרעק, און מאכט קודם א ריכטיגען ווייבערישען געוואלד, והילד איננו — און דאס ווייבעל ענטלויפט, וואו די אויגען טראגען זי. שפעטער ווייזט זיך ארויס, אז אויפ'ן קאפ פון דער דאזיגער פרוי איז ארויפגעפאלען, נישט־מעהר און נישט־ווייניגער ווי אן אנדערטהאלבען־יאהריג קינד, האלינא ריגעלסקא, וואס האט זיך שפילענדיג ארויסגעקייקעלט פון'ם פענסטער פון ערשטען שטאק. די מעשה האט זיך געענדיגט בלויז מיט שרעק, ווארום דאס קינד, ארויספאלענדיג אויף דער פרוי איז אפגעראטעוועט געווארען פון א זיכערען טויט.

קאמעראל־טעאטער

היינט, דאנערשטאג, ד. 8. מאי ד. י.
8.45 אווענד און **שבת**, דעם 10־טען מאי ד. י.
3.30 נאכמיטאג, ווערט אויפגעפיהרען

די העברעאישע דראמאט.סטודיע

(ביי וו. י. ז. א.)

1) קבוץ גליות פון י. קאצענעלסאן,
2) משיח בן יוסף פון שפיינמאן,
3) המרכבת (בצהן) פון סלאנסקי.

בילעטען פון 50 גר. ביז 5 זל. צו בעקומען אין קאסע פון קאמעראל־טעאטער, נעבען גראנד־האטעל.

ווער שטעלט זיך היינט
צו די פאבאר=קאמיסיעס?

היינט, דאנערשטאג דארפען זיך שטעלען פאר דער פאבאר־קאמיסיע נומער 1, אויף זאקאנטנע 82, די מענער פון יאהרגאנג 1909, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פונ'ם 3 טען פאליציי־קאמיסאריאט, און זייערע פאמיליען־נעמען הויבען זיך אן אויף די אותיות

Kn ביז K

פאר דער פאבאר־קאמיסיע נומער 2, אגראדאווא 34, דארפען זיך שטעלען די מענער פונ'ם יאהרגאנג 1909, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 1־טען פאליציי־קאמיסאריאט און זייערע פאמיליען־נעמען הויבען זיך אן מיט די אותיות

M S

פאר דער פאבאר־קאמיסיע נומער 3, אלעיע קאשטשושקי 21, דארפען זיך שטעלען די מענער פון יאהרגאנג 1907, קאטעגאריע B, וועלכע זענען אנערקענט פאר צייטווייליג נישט פעהיג צו מיליטער־דינסט אין מאי און יוני 1929, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 1־טען, 4־טען פאליציי־קאמיסאריאטען, און זייערע פאמיליען־נעמען הויבען זיך אן מיט די אותיות

פון A ביז Z

די פאבאר־קאמיסיעס הויבען אן אמטירען 8 א זייגער אין דער פריה. די פאבאר־פליכטיגע דארפען זיך שטעלען מיט די פערזענליכע דאקומענטען, אדער צייגנישען, ארויסגעגעבען דורכ'ן פאליציי־קאמיסאריאט, וועלכע בעשטעטיגען די אידענטישקייט פון דער פערזאן מיט די מיליטערישע אדראטשעניעס, רעגיסטראציע־צייגנישען, וועלכע זענען אויסגעשטעלט דורכ'ן מאגיסטראט פון לאדז.

פערקויף פון פאטענטירטע רפואות

(2) נעכטען האט די לאדזער וואיעוואודזטווע בעקומען א צירקולאר פון אינערן־מיניסטעריום מכח'ן פערקויף פון פאטענטירטע אויסגעפרובטע רפואות אין אפטייק־סקלאדען.

אזעלכע רפואות (ספעציפיקען) מחוץ גיפטיגע, מעגען פערקויפט ווערען אין אלע דעטאיל־סקלאדען פון אפטייק־ארטיקלען.

א פייערונג פון 10-טען ארטילעריע-פולק

(2) נעכטען זענען אין לאדז פארגעקומען פייערונגען אין צוזאמענהאנג מיט'ן פולק־יום־טוב פון 10־טען פולק פון פעלד־ארטילעריע. די פייערונג איז פארגעקומען אויפ'ן האלער־פלאץ.

א באנקראט

(אג) אין סטאניסלאוואו האט אויפגעהערט צו צאהלען די פירמע בוק, וועלכע האט פארגעלעגט צו רעגולירען מיט איהרע קרעדיטארען אויף 40 פראצענט אין 4 קווארטעל־ראטעס.

די פירמע איז שטארק אנגאזשירט אין דער לאדזער אינדוסטרי.

נישטא קיין פרייע ערטער אין די שפיטאלען

(מ) אין די לעצטע פאר טעג פיהרט די פאגאטאהיע ארום די קראנקע פון איין שפיטאל אין צווייטען און צום סוף מוז מען די שווער־קראנקע אהיימפיהרען. וואס שייך דעם נייעם שפיטאל אויף זאגאיניקאווע זאגט מען זיך דארט אפ פון אננעהמען די קראנקע. צוליב דעם ענין דארף די טעג פארקומען א קאנפערענץ פון די פעראינטערעסירטע, כדי אויסצוגעפונען אן עצה ווי אהינצוטון די קראנקע.

אפטייקען
היינטיגע נאכט=דיזשורען

(2) היינט דיזשורירען: מ. ליפיעץ (פעטריקאווער 193), מ. מילער (פעטריקאווער 46), וו. גראשקאווסקי (קאנסטאנטינער 15), פערעלמאן (ציגעל־גאס 64), ה. ניעוויאראווסקא (אלעקסאנדראווסקא 37), ג. יאנקיעלעוויטש (אלטער מארק 9).

פראצעס וועגן די פאביאניצער שוחטים

אויף דער בעשולדיגונגס־באנק זענען געזעסען די 4 שוחטים פון פאביאניץ. דער 62־יעהריגער אבא פאגעל, 38־יעהריגער פייוועל פוקס, 36־יעה־ריגער יצחק לובעלסקי און 63 יעהריגער משה שלאמאוויטש. אין בעשולדיגונגס־אקט ווערט דערצעהלט:

אז דעם 21־טען סעפטעמבער (ערב יום־כפור) — 1928 האט דער פרעזעס פון דער יודישער קהלה אין פאביאניץ מיטגעטיילט דער פאליציי, אז די 4 שוחטים, אנגעשטעלטע אין דער יודישער קהלה, האבען געשאכטען עופות אויף א געגנער האנד, ד.ה. אהן קוויטלעך, און דערמיט געבראכט שאדען דער גמינע טויזענד זל. לויט דער ערקלערונג פון דער סטאראסטע האבען די בעשולדיגטע גע־האט דאס רעכט צו שעכטען נאר לויט קוויטלעך, וועלכע עס האט ארויסגעגעבען די קהלה.

די בעשולדיגטע האבען בעת דער אויספארשונג ערקלערט, אז זיי זענען קיינמאל נישט געווען קיין אנגעשטעלטע אין דער קהלה, אז אין דעם קריטי־שען טאג איז צווישען זיי און דער קהלה געקומען צו א סכסוך און אלס דעמאנסטראציע האבען זיי אין דעם טאג ערב יום־כפור אין משך פון עטליכע שעה, פון נאך האלב 1 נאכמיטאג געשאכטען און גענומען דערפאר געלד. לויט א בריף פון דער שטעטישער סטאראסטווע איז צו זעהען אז די שוח־טים זענען יא בעשטימטע פון דער קהלה, בעקומען שטענדיגע געהאלט און זענען מחויב זיך אונטער־צואווארפען די פעראָרדנונגען פון דער קהלה.

די פיר שוחטים זענען צוגעצויגען צו גע־ריכטליכער פעראנטווארטליכקייט.

דער ערשטער איז אויסגעהערט געווארען דער בעשולדיגטער אבא פאגעל, ער ענטפערט אויף יו־דיש און עס זעצט איבער דער געשוואָרענער דאָל־מעטשער אפליקאנט אדאם קאן. דער בעשולדיגטער ערקלערט, אז די שוחטים זענען קיינמאל נישט געווען קיין אנגעשטעלטע אין דער גמינע, אז פון אנהויב פלעגען די שוחטים איבערהויפט שעכטען אויף איי־גענער האנד, פונ׳ם יאהר 1925 האבען די שוחטים פון דער שחיטה בעקומען 60 פראצענט און די גמינע 40 פראצענט. די פראצעדור דערפון פלעגט זיין פאלגענדע: דער עהרען־קאסיר פון דער קהלה ה׳ יצחק פעדערמאן פלעגט זיצען אין שעכט־הויז פערקויפען די קוויטלעך, און נאכדעם אויסצאהלען די שוחטים זייערע 60 פראצענט און דער גמינע 40 דאס האט געדויערט אין משך פון 1926 און 1927 יאהר. ווען עס איז אוועק ודי אלטע פערוואלטונג, האט די נייע פערוואלטונג פארגעלעגט די שוחטים שכירות 520 זל. א וואך פאר אלע 4 ד. ה. דורכ־שניטלעך אזוי פיל וויפיל זיי האבען בעקומען אין די לעצטע פאר חדשים פון די 60 פראצענט. די שוחטים זענען דערויף נישט איינגעגאנגען, דאן איז מען געקומען צו א הסכם אז צום סוף פון יאהר וועט מען די שוחטים נאך צוצאהלען די דיפערענץ, אויב עס וועט זיך ארויסווייזען, אז די 60 פראצענט בעטרעפען מעהר, ווי עס בעקומען די שוחטים, ערב יום־טוב האבען די שוחטים געפאדערט מען זאל זיי ארויסצאהלען דעם דיפערענץ. די קהלה האט אפגעזאגט, ערב יום כפור נאך 12 א זייגער (ביז 12 האט מען נאך געשאכטען לויט די קוויט־לעך פון דער קהלה) האבען די שוחטים ארויסגע־שיקט א שליח, יצחק משה שלאמאוויטש, צום פרעזעס פרעגען צי וועט מען זיי אויסצאהלען זייערע שכירות, ווען דער שליח איז צוריקגעקומען מיט א נעגאטיווען ענטפער, האבען די שוחטים אנגעהויבען שעכטען אויף אייגענער האנד; זיי האבען געשאכ־טען 19 עופות און געהאט איינקונפט 9,50 זל. דאס געלד האט קיינער פון זיי נישט גענומען, עס איז געלעגען אויפ׳ן טיש און מען האט נאכדעם געקויפט פאר דעם געלד ליכט און נאפט אויף צו בעלויכטען דאס שעכט הויז מוצאי יום־טוב ווען מען וואלט ווי־דער געדארפט שעכטען.

אויף דער פראגע פונ׳ם פארזיצער ערקלערט נאך דער בעשולדיגטער אז פאר שעכטען א הוהן האט מען דעמאלט גענומען 50 גר. פאר א גאנז 1 זל. אזוי ווי עס איז געווען ערב יום־כפור זענען געווען א סך עופות אבער בלויז הינער, די הויפט־שחיטה איז געווען ווי שטענדיג פון איינדערפריה ביז ביינאכט, ווען מען האט נאך געשאכטען לויט די קוויטלעך פון דער גמינע, די רעמאנסטראציע האט מען אנגעהויבען נאכמיטאג, זי האט געדויערט נאר בלויז עטליכע שעה און געבראכט 9 זל. פופציג גראשען.

— פון וואנען נעמט זיך די סומע 1000 זל. וואס ווערט אנגעגעבען אין בעשולדיגונגס־אקט?

— כדי דער פראצעס זאל קענען איבערגעהען אין קרייז־געריכט, עס איז א שפיצעל פון דער איצטיגער פערוואלטונג.

דער פארזיצער בעמערקט זיך נאך ארויסצובע־קומען פון דעם בעשולדיגטען ווער געמליך עס האט אין דעם טאג געשאכטען און ווער עס האט גענומען געלד. דער בעשולדיגטער ערקלערט אז געשאכטען האבען אלע און דאס געלד האבען די געלבע זענען געקומען שעכטען, אוועקגעלעגט גלייך אויפ׳ן טיש, נאכדעם האט דער שליח דאס געלד פונ׳ם טיש גענומען און געקויפט דערפאר ליכט און נאפט.

די איבריגע בעשולדיגטע לובעלסקא, שלאמאוויטש און פוקס ערקלערען דאסזעלבע וואס פאגעל.

נאך דער פאוזע ווערען אויסגעהערט די עדות.

דער ערשטער עדות, דער איצטיגער פרעזעס פון דער גמינע ה׳ הענעך רייכמאן, ווערט אויפ׳ן פארלאנג פון די בעשולדיגטע בעשווערט, די איבריגע עדות ווערען פון דער שבועה בעפרייט: דער עדות ערקלערט, אז צווישען די שוחטים מיט דער קהלה איז ווירקליך פארגעקומען א שטרייט וועגען געהאלט, דאן האט די קהלה געהעכערט די שוחטים דעם לוין ביז 155 זל. א וואך, די שוחטים פלעגען פארדערען יום־טוב־גראטיפיקאציעס — איז ווען די קהלה האט געראט פלעגט זי אויסצאהלען די גראַ־טיפיקאציע אין דער הויך פון א וואך געהאלט דאס מאל האט אבער די קאסע קיין געלד נישט פער־מאגט, דער שטרייט איז אלזא געגאנגען ארום דער גראטיפיקאציע, ווען ער האט זיך דערוואוסט, אז די שוחטים נעהמען דאס געלד פאר דער שחיטה צו זיך און מאַש אריין, האט ער אלס פרעזעס פון דער קהלה זיך געפיהלט געצווינגען אפהיטען די דעם נעוועלשאפטליכען גראשען, וועגען דעם מיט־צוטיילען דער מאכט.

אויף דער פראגע פונ׳ם פארזיצער ווי אזוי עס איז אויסגערעכענט געווארען, אז די שוחטים האר־בען אין דעם קריטישען טאג היזק געבראכט די גמינע 1000 זל.

ה׳ רייכמאן ערקלערט, אז ער האט צוזאמענגע־רופען דעמאלט א דרינגענדע פערזאמלונג און דארט האט מען בעשטימט, אז דער היזק איז אזעלכער

די עדות פרענקעל און מאזעס געוועזענע מיט־גלידער פון דער קהלה פון דער ארטאדאקסישער גרופע דערצעהלען וועגען א לאנגע קאמף צווישען דער קהלה און די שוחטים.

סענאטאר מענדעלסאן ערקלערט, אלס עקס־פערט, אז דער ענין צווישען די שוחטים אלס אנ־געשטעלטע אין די קהלות איז נאך היינט נישט ער־קלערט. די שוחטים שטעלען זיך אקעגען דער פער־ארדנונג, וואס מאכט זיי אבהענגיג פון דער גמינע, די גמינע איז א קערפערשאפט, וואס איז אפט מאל ווייט פון ריטועלע און רעליגיעזע ענינים און שחיטה איז א ריין־ריטועלער ענין. אין ווארשא א שטייגער צי אין לאדז, זענען די שוחטים נישט אונטערגע־ווארפען דער קהלה, דער איצטיגער פראצעס איז אנ׳אפשפיגלונג פון דעם קאמף פון די שוחטים פאר זייער אומאבהענגיגקייט פון דער קהלה.

עס ווערען נאך אויסגעהערט די עדות גאלד־רינג, לארווארסקי, פערלמוטער, פאוונאנסקי, און פעך הערטמאן און לעווקאוויטש.

דער עדות קאמיסאר לאווארסקי ערקלערט אין נאמען פון דער סטאראסטווע, אז די שוחטים ווערען אפיציעל בעהאנדעלט אלס אנגעשטעלטע אין דער גמינע.

הרב פיינער ווערט אויסגעהערט אלס עקס־פערט.

דאס געריכט טראגט, נאך א בעראטונג ארום אנ׳אורטייל, לויט וועלכען אלע בעשולדיגטע ווערען פריינעשפראכען.

זעלבסטמארד פון אַנ׳אַרעס־טאַנטקע

(2) נעכטען האָט מען נעבראַכט פון וויעלון קיין לאָדז די 38־יעהריגע אַרעסטאַנטין יוזעפאַ ראַפּאַטאַצקאַ, וועלכע איז דאָרט געזעסען אין דער טורמע צוזאַמען מיט איהרע צוויי קינדער. שפּעט אין אָוענד האָט דער טורמע־וועכטער דערהערט פערשטיקטע קרעכצען פון דער צעלע, און ווען ער איז אַהין אַריין, האָט ער בעמערקט אויף דער פאָד־לאָגע שפּורען פון בלוט. די פּאָליציי־מאַכט האָט קאָנסטאַטירט, אַז די אַרעסטאַנטין האָט זיך בעמיהט צו בעגעהן זעלבסט־מאָרד דורכ׳ן אַריינשטעכען זיך צוויי פערזשאַווערטע נאָדלען אין דער ברוסט אַריין. פון וואַנען זי האָט גענומען די נאָדלען איז נישט בעוואוסט. מחמת אויפ׳ן אָרט האָט מען איהר די נאָדלען נישט געקענט אַרויסנעהמען איז זי געבראַכט געוואָרען קיין לאָדז אין שפּיטאָל אַריין. איהר לאַ־גע איז זעהר אַנ׳ערנסטע.

צוויי אויסוואורפען האבען פער־גוואלדיגט א יונג מיידעל

(2) נעכטען האָבען אויף דעם בית־עולם אין וואַרשע 2 אויסוואורפען בעפאַלען דאָס מיידעל צעציליאַ פ., 20 יאָהר אַלט, און זי געשענדעט. ווען זי איז צוריקגעגאַנגען פון בית־עולם זענען זיי אַרויסגעשפּרונגען פון הינטער די קוואַקעס, זי גע־שענדעט און אַוועקגערויבט אַ גאָלדען פינגערל און אַ סאַקעווקע. דאָס אומגליקליכע מיידעל האָט ווע־גען דער זאַך געמאָלדען אין דער פּאָליציי, און איין „חברה־מאַן" האָט מען שוין געפּאַקט. ער הייסט קאַזשימיערזש פידערקעוויטש, אַנ׳אַרבייטס־לאָזער פון פּעטערסבורסקאַ 61. דעם צווייטען האָט מען נאָך נישט געפּונען.

צוליב סאניטארע טעמים

(ב) אונטערן פאָרזיץ פון סטאַראָסטע דיכדאַ־לעוויטש איז נעכטען פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ אין דער שטעטישער סטאַראָסטווע וועגען פערבאָט איינצואָרדנען אין שטאָט פערד־ און בהמות־שטאַלען. די קאָנפערענץ האָט בעשלאָסען, אַז כדי צו היטען דעם סאַניטאַרען צושטאַנד פון דער שטאָט אַרויסצוגעבען אַ פעראָרדנונג וועגען איינאָרדנען די בהמות־שטאַלען אונטער דער שטאָט.

א מעשה־יאַשטשערקע, וואס ענדיגט זיך מיט א געלעכטער

(2) בסך־הכל אַ קלייניגקייט: דער באַלעבאָס פון מאַניושקי 10, ה׳ דאַנציגער האָט אויך אַנ׳ אייגענס — אַנ׳אַקוואַריום. מאַכט זיך אַ מעשה, אַז פון דעם דאָזיגען אַקוואַריום, וואָס איז געשטאַנען אויפ׳ן פענסטער פון דאַנציגערס וואוינונג אויפ׳ן דריטען שטאָק, איז אַרויסגעפאַלען אַ יאַשטשערקע אויפ׳ן הויף. אייגע — אַ קעכין האָט דערזעהן אַראָפּפאַלען די יאַשטשערקע, האָט זי געמאַכט אַ גרויס געוואַלד, אַז אַ ווילדער, אַ פּיפּערנאָטער אָדער, וועניגסטענס, אַ קראָקאָדיל פאַלט פון הי־מעל. איז געוואָרען אַ טומעל, אַ יאַריד, אַ צוזאַ־מענגעלויף פון דער גאַנצער גאַס, און מ׳האָט גע־קוקט אויפ׳ן גרויסען פלאַ, ווי אַ שרץ איז אַרונ־טערגעפאַלען פון גאָט׳ס הימעל... די מעשה האָט אַזוי לאַנג געדויערט ביז מ׳האָט זיך געכאַפּט ביי דאַנציגערן, אַז די יאַשטשערקע איז נעלם געוואָ־רען, דאַן איז מען אַרונטער אין הויף און די יאַשטשערקע צוריק איינקוואַרטירט אין אַקוואַריום. און — אַזוי דערצעהלט די געשיכטע — האָט זיך געענדיגט די מעשה־נורא אויף מאַניושקי־גאַס, וועגען וועלכער מענשען האַלטען דאָרט אין איין רעדען, און פאַר וועלכער די יאַשטשערקע האָט זיך דערשראָקען אימת מות...

די סאנאציע אין דער טריקאטאזש און זאקען־בראנזשע

(2) אַ סוחרים־דעלעגאַציע פון דער דאָזיגער בראַנזשע האָט זיך געווענדעט צום מיניסטעריום פאַר האַנדעל־ און אינדוסטריע מיט דער ביטע אַדורכצופיהרען אַ גרינדליכע סאַנאַציע אין דעם דאָזיגען אינדוסטריע־צווייג. קודם כל האָט די דע־לעגאַציע אָנגעוויזען דעם מיניסטער, אַז די פאַ־בריקאַנטען פון דער בראַנזשע האָבען אָהן אַ פרי־הערדיגער מעלדונג געשלאָסען פאַר זיי דעם קרע־דיט. דאָס האָט אין די סוחרישע קרייזען אַרויס־גערופען אַ שטאַרקע פערביטערונג, וואָרום אין בעצוג צו זיי, וואָס צאָהלענדיג זייערע התחייבות׳ן פּינקטליך, נישט אַכטענדיג אויפ׳ן קריזיס, איז דאָס צוריקציהען דעם קרעדיט — אַנ׳אומגערעכטע און נישט בעגרינדעטע גזירה. דער רוב סוחרים האָט בשעתו, אַלס ענטפער דעראויף, געהאַט בדעה אָפּ־צושטעלען די צאָהלונגען, און נאָר אַ דאַנק דער אינטערווענץ פון עטליכע ערנסטערע פון זיי איז דערצו נישט געקומען. די פאַבריקאַנטען האָבען אָבער נישט געענדערט זייער טאַקטיק, און די קרעדיטען נישט צוריקגעשטעלט. מחמת דעם בעטען די סוחרים, ס׳זאָל אַדורכגעפיהרט ווערען אַ סאַנאַ־ציע אין דער בראַנזשע. אין מיניסטעריום האָט מען זיי צוגעזאָגט אויסצופאָרשען דעם ענין און אָנצונעמען די געהעריגע שריט.

אבּלוטיגע עקסמיסיע אויף א דארף

(2) נעכטען האָט אינ׳ם דאָרף רעטקיניע הינ־טער לאָדז איינער אַ פויער אויף אַזאַ אופן גע־פרובט עקסמיסירען זיין לאָקאַטאָר אַדאַם גאָראָוו־סקי: האַלטענדיג, אַז אויף אַ פּשוט׳ן אופן וועט אויסקומען אַ סך צו „באַלעמוטשען" איז דער פויער אַריין אין זיין לאָקאַטאָרס וואוינונג בעוואָפנט מיט אַ האַק, און ווען יענער האָט זיך אָפּגעזאָגט אויף זיין אויפפאָדערונג זיך תיכף אַרויסצוציהען, האָט ער זיך גענומען לערנען „הלכות־עקסמיסיע" מיט דער האַק איבער די קעפּ פון גאָראָווסקי און זיין שוואָגער קאַזשימיערזש זשאַראָווסקי. די אַרומיגע שכנים זענען אויף די געשרייען פון די פערוואונ־דעטע געקומען צולויפען אויפ׳ן אָרט, און קוים אַרויסגעראַטעוועט זיי פון דעם צעיושעטען חוזי־ווירט׳ס הענד. די פערוואונדעטע זענען אָפּגעפיהרט געוואָרען קיין לאָדז, און דעם „עקסמיסיאָנער" האָט איבערגענומען די פּאָליציי.

זאַל פילהאַרמאָניע
טעל. 213-84

היינט, דאנערשטאג, ד. 8 מאי
8.45 אין אָוונעד

רעציטאַל־קאָנצערט
— פון —
טאַמאַרא באַר

אין פּראָגראַם: מענדעלסאָן, בראַהמס, ליסט, דעביוס, שאָפּען, שומאַן א. אַ.
בילעטען אין פילהאַרמ.־קאַסע

אונגעוועהנליכער ערפאלג פון געדרוקטען זייד

פאַבריצירט דורך דער פירמע עטינגאן און קאמפ.

לויט דער איניציאַטיוו פון דער ליגע פון דער ווירטשאַפטליכער זעלבסט־אויסקום איז אָרגאַ־ניזירט געוואָרען אין לאָדז אַ קאָנקורס פון זעל־בסט־אויסשטעלונגען מיט אינלענדישע אויסאַר־בייטונגען. צום קאָנקורס האָבען זיך געשטעלט אַ ריי פירמעס, וואָס האָבען רעפּרעזענטירט אַלע בראַנשעס. איין אויסשטעלונג איז באַזונדערס שעהנער פון דער צווייטער און האָט בעוויזען, אַז פּוילישע אויסאַרבייטונגען טרעטען באמת נישט אָב די אויס־לענדישע. אָבער דאָס, וואָס עס האָט דערגרייכט די פירמע עטינגאַן און קאָמפּ. אין לאָדז, וועלכע האָט איינגעאָרדנעט אַ דעקאָראַציע פון איהרע אויסאַרבייטונגען אין די שויפענסטער. פון דער פירמע "Soieries„ אויף פּיעטרקאָווער 90 האָט איבערשטיגען אַלע ערוואַרטונגען. מיט אַ מעכטי־גען אמת אַמעריקאַנער פערנעהם איז געוואָרען דעמאָנסטרירט דער לאַזזער בעפעלקערונג, וואָס פאַרא שעהנע געדרוקטע סחורות זענען געוואָרען אויסגעאַרבייט אין לאָדז. ס׳איז בעוויזען געוואָרען, אַז דאָס, וואָס ביז איצט האָט נאָר געקענט דער־גרייכען אויסלאַנד, געדרוקטער זייד, ווערט איצט אויסגעאַרבייט אין לאַנד אין אַ סך שעהנערע מוסטערן און אין ווייט בעסערע סאָרטען. מ׳האָט געוויזען שטאָפען אַזוי ענטציקענדע, אַז ס׳האָט זיך פשוט נישט געוואָלט גלויבען, אַז זיי זענען געוואָרען בעשאַפען אין לאָדז. מהנות מענשען האָ־בען בעלאַגערט טעגליך די שויפענסטער פון דער פירמע "Soieries„ בעוואונדערנדיג די ביז איצט נישט געזעהענע לעבעדיגע רעקלאַמע. די שוי־פענסטער זענען ממש בעלאַגערט געוואָרען דורך דעם פּובליקום, וואָס איז ענטציקט געוואָרען מיט די וואונדערשעהנע זייד־שטאָפען, וואָס נאָר אַזאַ פירמע עטינגאָן האָט בעוויזען צו געבען דער בעפעלקערונג אַזעלכעס, וואָס שליסט אויס די גוטיגקייט פון גערויכען אויסלענדישע סחורות.

די פעראינטערעסירונג איז געווען אין לאָדז אַזאַ געוואָלדיגע, אַז מיר האָבען געפונען פאַר נויטיג צו ווענדען זיך צו דער פירמע עטינגאָן מיט דער אַנפראַגע אויף וואָס פאַרא אופן זענען געוואָרען דערגרייכט אַזעלכע גלענצענדע רעזול־טאַטען. ס׳האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז מ׳האָט דערגרייכט אַזעלכע פּראָדוקציעס מיט אַזעלכע הויכע מעלות נאָר אַ דאַנק די מאָדערנע איינריכ־טונגען, וואָס ס׳האָט אינסטאַלירט די דאָזיגע פירמע אין איהר נייער פאַבריק. אין דער היגיגער פון איינריכטונג — האָט די פירמע געבראַכט די נייעסטע מאַשינען פון אַמעריקאַ און אַנדער לענ־דער. די זייד־פאַבריק עטינגאָן איז אַמייסטענס מאָדערן איינגעריכט אויף דער וועלט. אַ דאַנק די מאָדערנע איינריכטונגען פון דער שפּינערי און דרוקערי זענען געוואָרען ערצילט אַזעלכע שעהנע עפעקטען, מיט וועלכע די לאָדזער בע־פעלקערונג ענטציקט זיך פון דעם מאָמענט, ווען זי האָט דערזעהן די סחורות ביי דער פירמע „Soieries"

DR. MED.
L. Pikielny
אוראָלאָג
ספּעציאַל־אַרצט פאַר נירן, בלאָז און הארן־קראַנקהייטן
8 NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעהמט אָן פון 4—7 אָוונד.

טויט־עקזעקוציע איבער א זעלנער
אין דער צייט פון מלחמה
(דאס מלחמה־בוך פון גענעראל קראזיער)

די מאראל פון מלחמה־ביכער איז נאך ווייט נישט פערענדיגט. די, וואס דענקען, אז מיט די קינסטלערישע ווערק פון א רעמארק, צווייג, בלאנדען, גרייווס, קאלאנעל לאורענס און אנדערע, האט זיך שוין אויסגעשעפט דער גאנצער מאטעריאל, פון דער גרעסטער טראגעדיע פון אונזער צייט, האבען א גרויסען טעות. דאס אמת גרויסע ווערק, דאס ווערק, וואס זאל אונז איבערגעבען א פולשטענדיגע פאנאראמע ווי טאלסטאי'ס „קריג און פרידען" איז נאך געווען נישטא, און כאטש עס איז שווער צו זאגען צי אין אונזער צייט געפינט זיך אזא גענוס ווי טאלסטאי פאר דעם ערווארטעטען מייסטערווערק, קאן מען אבער, מיט מעהר אדער ווייניגער זיכערקייט, גלויבען, אז די קינסטלער וועלען אונז נאך בעגליקען מיט מעהרערע ווערק איבער דער וועלט־מלחמה. ביז איצט האבען מיר נאר געהאט געוויסע עפיזאדען, אדער בעסער געזאגט, סקיצירונגען, דאס גרויסע בוך איז אבער נאך נישט ערשינען.

דא וויל איך זיך נאר אפשטעלען אויף א מלחמה־בוך, וואס איז נאר וואס ערשינען אין ענגלאנד — איך מיין דא דאס פובליציסטישע ווערק פון 'בריגאדיער־גענעראל קראזיער, וועלכעס איז אויך ביטער אטאקירט געווארען אין געוויסע קרייזען, און ארויסגערופען א פערלאנג, אז מען זאל שוין אפשטעלען די מלחמה־ביכער.

דאס ווערק איז לייד ער ווייט, זעהר ווייט פון קונסט — נאר וואס זאג איך „קונסט" — עס איז אפילו נישט געשריבען געווארען פון א גענייטען פובליציסט, און איז אין מאנכע שטעלען זעהר לאנגווייליג.

אבער טראץ דעם איז דארט דא א סצענע, וועלכע פערדינט אונזער אויפמערקזאמקייט.

די ארבייט איז אינטערעסאנט צוליב צוויי אורזאכען: ערשטענס, האט זיך א גענעראל, א מענש, וואס איז פון זיין פריהער יוגענד אן געווען פערנומען מיט דער נאבעלער בעשעפטיגונג פון לערנען מענשען, ווי אזוי צו הרג'ענען זיינע מיטמענשען, ערלויבט ארויסצוטרעטען אפען געגען דער גרעסטער קללה פון דער ציוויליזאציע, ערקלערענדיג, אז די אלע טענות וועגען מענשליכקייט אין צייט פון מלחמה זענען נישט מעהר ווי פוסטע פראזען, צווייטענס, ווייל דער מחבר אליין האט אין א געוויסען מאמענט פון זיין מלחמה־קאריערע געהאנדעלט מיט מעהר מענשליכקייט — ווי מען האט אונטער די געגעבענע אומשטענדען געקאנט ערווארטען.

עס איז אויך מעגליך, אז נישט צוליב דעם, וואס ער האט בעשריבען די פריי־געשלעכטליכע בעציהונגען פון די סאלדאטען און דעם גרויסען פערברויך פון אלקאהאל, קאכען זיך אויף זיינע געגנער, נאר טאקע צוליב אט דער סצענע, וועלכע ווייזט די באַרבאַרישקייט פון געזעצליכען מארד אין איהר גאנצער העסליכער נאקעטקייט.

אט, וואס דער גענעראל קראזיער דערצעהלט וועגען דער הינריכטונג פון אן'אומגליקליכען סאלדאט, וואס האט דעזערטירט פון שלאכט־פעלד, נאך דעם ווי ער האט זיך אליין אנגעשלאסען אין דער ארמעע באלד אין אנהויב פון דער מלחמה.

צוויי יאהר צייט איז ער דורכגעגאנגען דעם גיהנום — אבער מעהר האט ער שוין נישט געקאנט אויסהאלטען, זיינע נערווען האבען עס מעהר נישט געקאנט פערטראגען, און ער האט דעזערטירט. מען האט איהם געכאפט און געשטעלט פאר א קריגס־געריכט, וואו ער איז געפונען געווארען שולדיג און פער'משפט צום טויט.

דער טאג איז שוין בעשטימט.

איך, דערצעהלט דער גענעראל, מאך די נויטיגע פארבערייטונגען — וועה, אז דער קרבן זאל האבען א ווארימען, בעקוועמען געלעגער פאר זיין לעצטער נאכט אויף דער ערד. לאז רופען אן'אונטער־אפיציר און ערקלער איהם, אז ער וועט זיין פעראנטווארטליך פאר דער הינריכטונג. דערמאהן איהם אויך, אז די סאלדאטען, וואס וועלען האבען די אויפגאבע צו „ערמארדען" זייער אייגענעם חבר וועלען זיך נישט פיהלען אין קיין אנגענעהמער לאגע, זיי וועלען זיין קאלט, נערוועז און אויפגערעגט. מעגליך — יא, עס איז מעגליך, אז זיי זאלען נישט טרעפען אין ציל, דערפאר בעפעהל איך איהם, אז ער זאל האבען מיט זיך אן'אנגעלאדענעם רעוואלווער, מיט וועלכען ער זאל זיך בענוצען, אויב דער קרבן וועט נאך האבען אין זיך א שפור פון לעבען.

יא, איך זאג איהם, אז אויב דער דאקטאר וועט נאר מערקען א פונק לעבענס־קראפט, זאל ער צושטעלען זיין רעוואלווער צום אומגליקליכענס הארץ און פערענדיגען דאס, וואס איז פון זיינע חברים נישט דורכגעפיהרט געווארען.

ער הערט מיך אויס און שאקעלט צו מיט'ן קאפ. איך לאז איהם צו האבען מיט מיר ווייטערע רעד. ער נעהמט אן די איינלאדונג. יא, אבער פאר וואס לאז איך איהם איין? ווייל איך האב מורא, אז ער וועט זיך כאפען צום ביטערען טראפען, ווייל איך איהם בעסער האבען נעבען זיך ביז שפעט אין דער נאכט אריין.

נו, און וואס איז מכוח דעם אומגליקליכען קרבן? ווי ווייט מיר איז בעקאנט, וועט ער שטונדען פאר דער הינריכטונג, שוין נישט וויסען, וואו ער איז אויף דער וועלט — יא, כ'האב פעראורדנט, אז ער זאל האבען אזוי פיל אלקאהאל ווי נאר מעגליך — ער טאר נישט בלייבען ביים בעוואוסטזיין.

אינדערפריה, דער באטאליאן איז גרייט. מען טראגט דעם קרבן, ווייל ער קאן אויף זיינע פיס נישט געהן — דער אלקאהאל האט געווירקט. איך שטעה ביי דער וואנד און קוק זיך איין אין איהם — ניין, אין איהם איז שוין נישטא קיין בעוואוסטזיין, ער איז שוין א לעבלאזע מאסע. — זיינע אויגען ווערען פערבונדען. די סאלדאטען הויבען אויף זייערע ביקסען — דער אפיציר גיט דעם צייכען — מ'שיסט!

דער דאקטאר בעטראכט דעם קרבן, ווינקט צום אפיציר, ער פערשטעהט, און שיסט אריין נאך א קויל אין'ם הארצען פון אומגליקליכען. מיר לאזען איבער דעם טויטען קערפער און איילען זיך צום פריהשטיק, דאס איז מלחמה!

עס זענען דא טראגישערע און מעהר ריהרענדע סצענעס אין די פריהערדערמאהנטע ווערק, איך האב זיך אבער אפגעשטעלט אויף גענעראל קראזיערס שילדערונג, דערפאר, ווייל דא זעהט איהר פאר אייערע אויגען א שטיינערנעם מיליטאריסט, גוט איינגעאיבט אין זיין פראפעסיע פון בעפעהלען, ווי אזוי צו מארדען און פון אזא מענש קאנט איהר, דאכט זיך מיר, קיין נאבעלע געפיהלען נישט ערווארטען, קיין מיטלייד מיט'ן קרבן אוודאי נישט, ווייל וואס פאר א ראלע שפילט דאס לעבען פון א מענשען, ווען מארדערט די וועלט — און דאך — וואס זעהען מיר?

דער מענש קראזיער שטעלט זיך אנטקעגען דעם גענעראל קראזיער און צווינגט דעם לעצטען צו פערטויבען דעם קרבן מיט אלקאהאל.

שווער קומט אז א מיליאנער פטור צו ווערען פון ווייב...
א גט־סקאנדאל אויף ביידע זייטען ים, וואס האט איינגעשלונגען מיליאנען דאלארען

אין אמעריקע קומט איצט פאר א גט־סקאנדאל וועלכער וויקעלט זיך שוין א לענגערע צייט אויף ביידע זייטען ים און איז נאך אלץ נישט פערענדיגט.

די הויפט־העלדען אינ'ם דאזיגען סקאנדאל זענען: א בעוואוסטער ניו־יארקער מיליאנער וואודווארד מיט זיין פלוניתטע, אבער חוץ די הויפט־העלדען זענען נאך פערהאן א היפש ביסעל „אונ־בערשפילערס" פון פערשידענע פעלקער און לענדער און דער סקאנדאל האט שוין איינגעשלונגען עטליכע מיליאן דאלאר.

וואודווארד האט מיט זיין ווייב חתונה געהאט מיט עטליכע יאהר צוריק, דורך ליבע. זי איז נע־ מען זעהר א שעהנע, רעדנע אליין אויך א מיליאנערישע. מאכטעריאל און די ערשטע צייט האבען זיי ביידע געלעבט גליקליך.

אבער מיליאנערען זענען אויך נישט מעהר ווי מענשען מיט קאפריזען און מאן און ווייב האבען זיך אנגעהויבען פון צייט צו צייט דורכוואַרפען מיט שטעכווערטלעך.

בינ' לבינ', זענען געבארען געווארען א פאר קינדערלעך, אבער אויך דאס האט קנאפ וואס געהאלפען צום שלום בית און מ'האט אנגעהויבען צו רעדען וועגען א גט.

אין ניו יארק איז עס נישט פון די שווערע זאכען: דאס ווייב דארף בלויז האבען ערות, אז ער האט געכאפט דעם מאן מיט א געליבטער אין א אינטימער פאזע, אדער פערקעהרט, ער דארף האבען ערות, אז ער האט איהר געכאפט און עס זענען שוין דא אזעלכע ספעציעלע „געליבטע", וואס פאר א 50 דאלאר לאזען זיי זיך „כאפען".

אבער די פר. וואודווארד איז דאך עפעס א מיליאנערשע — וואס הייסט, זי וועט כאפען דעם מאן מיט א פשוטער געליבטער? אויב שוין יא כאפען, מוז די געליבטע זיין א פרינצעסין, אדער לכל הפחות א גרעפין.

אבער א מיליאנער גיט זיך אן'עצה — דאס ווייב וויל א פרינצעסין? זאל זיין א פרינצעסין. אין ניו יארק איז עס אביסעל נישט בעקוועם דורכצופיהרען, איז דא א מיטעל: מען נעמט דאס ווייב מיט די צוויי קינדער און מען פאהרט קיין פאריז — אין דער שטאט פון אומבעגרענצטע מעגליכקייטען.

און אין פאריז איז טאקע אלץ קענענוגעוגען כשורות, פרוי וואודווארד האט דא געפאקט איהר מאן אין א האטעל אין די ארעמס פון דער אמתער פרינצעסין: איהר טאטע איז דער געוועזענער טערקישער סולטאן און איהר מאן א מצרישער פרינץ און די ליבע איז אזוי געווען אן'אמתע, כאטש געמאכט האט מען עס בלויז פאר'ן גט...

אבער דאס וואס די ליבע איז געווען א אמתע, איז ערשט פאר וואודווארדען געווען אן'אומגליק: זיין ווייב האט טאקע געוואלט פון איהם פטור ווערען, אבער זי האט נישט פערגינען אזא שעהנע געליבטע און אנשטאט איהם אנצוקלאגען אויף א גט, האט זי בעסער בעשלאסען זיך נוקם צו זיין אין איהם אויף אן'אנדער אופן — זי האט זיך פערשאפט גאנצע דריי געליבטע: א רוסישען פירשט גרישא רינאיעוו, א פוילישען גראף א גנאז וואלענסקי און א פאריזער „רושינאלא"...

האט דער מאן אויסגענוצט די געלעגענהייט, אנגעשטעלט א גאנצען שטאב מיט געהיים־אגענטען מ'זאל אונטערכאפען זיין ווייב, און נישט סתם געהיים־אגענטען, נאר פרינצען, פירשטען און גראפען, וועלכע ערוואַרטען אפ אין פאריז גלות, און נאכדעם, ווי די „מיסיע" איז דורכגעפיהרט געווארען, איז ער מיט דעם דאזיגען שטאב אראפגעקומען קיין ניו־יארק אנקלאגען דאס ווייב, אז זי האט איהם פערראטען.

דאס אבער דאס ווייב אויך נישט געשוויגען. זי איז אויך אראפגעקומען קיין ניו־יארק, און הויות איהר פעהלט אויך נישט קיין געלד, האט זי אויסגעקויפט ביים מאן אלע ערות און אז עס איז געקומען צום פראצעס איז פון זיי קיין פוס נישט געבליבען — ווער פון זיי איז אנטלאפען צוריק קיין איראפע און ווער ס'האט אויסגענוצט די געלעגענהייט, וואס ער איז געקומען אלס טוריסט און געבליבען אין לאנד גופא...

דער סוף איז געווען, אז דער סקאנדאל איז שוין געווארען אביסעל צו גרויס, די מיליאנערישע משפחות פון ביידע צדדים האבען אנגעהויבען קערע ווערען און געוואלט מ'זאל דעם ענין דערלעדיגען און נאכדעם מ'האט זיך פערלאזען אויף מענשען איז דער גט דורכגעפיהרט געווארען. דערביי האט וואודווארד געמוזט געבען זיין פלוניתטע 3 מיליאן דאלאר כתובה א חוץ אלע אידרע הוצאות, וועלכע בעטרעפען צוזאמען מיט זיינע הוצאות אריבער 5 מיליאן דאלאר.

נאר איינגאנצען קיין קלארען קאפ האט נאך נישט וואודווארד: ערשט איצט האט איהם אנגעקלאגט אין געריכט דער מצרישער פרינץ פאר'ן צונעמען ביי איהם ס'ווייב.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נאַלעווקעס 20
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאז.

5 לעצטע אבשידס־פארשטעלונגען פון די אמעריקאנער סטארס
אנא און היימאן יאקובאוויטש

נוצט אויס די געלעגענהייט צו קומען זעהען און בעוואונדערן
אנא יאקובאוויטש אין דער „אמעריקאנער חתונה".
פאזיטיוו לעצטע 5 מאל! דאס לאדזער טעאטער־פובליקום קומט זיך געזעגענען די לעצטע וואך מיט די הערליכע שענע קאמישע אפערעטע „אמעריקאנער חתונה".
כדי אלע צו געבען די מעגליכקייט צו בעזוכען דאס שטיק, ווערט געשפילט

צו פאלקס־פרייזען פון 1 ביז 3 זל.

שבת, 4 נאכמיטאג, שבת, ד. 10-טען, זונטאג, ד. 11-טען, מאנטאג, ד. 12-טען דינסטאג, ד. 13-טען, 9 אווענד היימאן יאקובאוויטש'ס גרויסע אויפפיהרונג

„אמעריקאנער חתונה"

אין 2 אקטען מיט פראלאג פון ה. יאקובאוויטש. ראל „סאסעל"—אנא יאקובאוויטש
הערליכע אויסשטאטונג / שענע קאסטיומען / ספעציעלער באלעט
עס איז ספעציעל אנגאזשירט געווארען דער ארטיסט און זינגער
מיכאל קליין און כאראקטער־קאמיקער שלמה הערשקאוויטש

ס'נעהמט אנטייל (לויט א.ב.) פרויען: בעזמאן, מאכאראווסקא, נערה, פאדערמאן, ליבראווסקא.
מענער: אריעל, אייזע בערג, גאלבירסקי, האמבורגער, נייהויז, פאלאנסקי, ראקאוו.
מוזיקאלישער לייטער: ל. זעלמאן. בילעטען ביי דער קאסע פון טעאטער.

יורידישע עצות

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" ענטפערען אויף יורידישע פראגען, וואס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

> **קופאן**
> יורידישע אפטיילונג
> פון „נייעם פאלקסבלאט".
>
> בכדי דערלאנגען אן'אנפראגע אויף א יורידישע עצה, דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פון'ם טאג, ווען די אנפראגע ווערט ארײנגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

471. ג. י. № 37

אן'אויסגעקרימטער רוקען־ביין ווערט אנגערעכנט, ווי א שטייפער. דא איז שוין נישט פערהאן קיין אבליגאטארישע קוואליפיצירונג צו דער קאטעגאריע E. נור דאס קוואליפיצירען צו דער, אדער אנדערער קאטעגאריע איז אפהענגיג פון דער מאס אויסקרימונג.

ביי א נישט בעדייטענדער און אהנקאמפליצירטער אויסקרימונג פון א רוקען־ביין קאן מען אפילו אויך קוואליפיצירען צו דער קאטעגאריע A.

472. נייגיגע.

איהר ווערט נישט דארפען פערזענליך זיך שטעלען צו דער רעגיסטראציע, נאר איהר וועט אויך שריפטליך קענען ערלעדיגען די דערמאנטע פארמאליטעט.

473. מ. ס. פון סאלגע.

לויט די נייע אויספיהר־פארשריפטען צום אוסטאוו וועגען אלגעמיינער מיליטער־דינסט־פליכט מוז א בקשה וועגען ערלויבען זיך צו שטעלען צו א פאבאר־קאמיסיע נישט אויף דעם ארט, וואו מען איז רעגיסטרירט, דערלאנגט ווערען אמשפעטסטען ביז'ן 1 אפריל יעדעס יאהר.

474. א סוחר פון נאוואמינסקא.

נישט בלויז די פערקויפערין, נאר אויך דאס מינדיעהריג יונגעל האט רעכט אויף אורלויב. וועגען די איבעריגע פרטים דארפט איהר זיך פערזענליך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט.

475. S. L.

דאס וואס איהר זעגט בעווען אויף איבונגען אין יאהר 1927 בעפרייט אייך נאך נישט פון דער פליכט צו געהען אויף די היי־יעהריגע איבונגען. אויב איהר האט בעגרינדעטע סבות, קאן אייך דאס דורכמאכען די איבונגען אפגעלייגט ווערען נישט בלויז אויף א ווייטערדיגען טור, נאר אויך אפילו אויפ'ן קומענדיגען יאהר.

476. א געטרייער לעזער פון פיאטשעוו.

נאכ'ן אפלויף פון טערמין, אויף וועלכען דער קאנטראקט איז געשלאסען געווארען, קאנט איהר זיך ווענדען אין אורזשאנד ראזיעמטשי מיט אן'ענטשפרעכענדער בקשה, אז דאס גרונד־דירה־געלד פאר'ן געשעפטס־לאקאל זאל פעסטגעשטעלט ווערען. וואס שייך דאס פעסטשטעלען די סומע גרונד־דירה־געלד פאר דער וואוינונג, קאנט איהר זיך שוין איצט נישט בעקלאגען אויפ'ן אונטערגעשריבענעם אפמאך, ווענען דעם ווענדען אין אורזשאנד ראזיעמטשי.

477. א לעזער פון גדאנסקא־גאס.
478. מ. ח.
479. A. R. פון לעגעוויצקא־גאס.

וועגען אייערע ענינים דארפט איהר זיך פערשטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט טעגליך פון 3—4 נאכמיטאג מיטברענגענדיג די צייטונג.

480. ל. ג־ר.

די בקשה וועגען אפלייגען אייך דאס דורכמאכען די איבונגען, דארף דערלאנגט ווערען דעם געהעריגען פ.ק.או. נאכדעם, ווי איהר וועט דערהאלטען די קארטע פאוואלאניע.

אויב ווערט איהר גערופען אין מאי, דארף די בקשה דערלאנגט ווערען אמשפעטסטען 2 וואכען פאר'ן טערמין פון די איבונגען.

ווי באלד מען רופט אייך אויף די שפעטערדיגע טערמינען דארפט איהר די בקשה אפגעבען 4 וואכען פאר'ן טערמין.

געלאפען פון דער תליה
און געפאלן טויט אונטער א האגעל קוילען
זכרונות פון רעוואלוציאנערען קאמף אין די צארישע תפיסות

.2

מיט א טעמפעראטור פון איבער 40 גראדוס האט מען מיר אריבערגעטראגען אין תפיסה־שפיטאל. דער פעלדשער האט פעסטגעשטעלט סימנים פון פלעקטיפוס. נאך מיטאג איז אריין דער דאקטאר. צו די אנשטענדיגע קראנקע, פלעגט ער קיינמאל זיך נישט צורירען. ער האט זיך געשטעלט אין אנ׳אפשטאנד פון עטליכע טריט ווייט פון מיר און מיר בעטראכט. ארומקוקענדיג מיר, האט ער נאכ־דעם א זאג געטון צום פעלדשער:

— ביז מארגען, אויב די טעמפעראטור וועט נישט פאלען, צוגרייטען א „פאפיר" אויף איבערשי־קען אין בוראק.

אויף מארגען 12 א זייגער האט מען מיר אויף א טראג־בעטעל אבגעפירט אין שטאטישען בוראק פאר טיפוס־קראנקע.

אין בוראק האט מען מיר אוועקגעלייגט אין דער אפטיילונג פאר שווער־קראנקע, וואו קיין עסען גיט מען נישט. מיר האט אבער געהונגערט און עטליכע מאל איז מיר געלונגען אויסצונארען בײ דער קראנקען־שוועסטער עפעס עסען. טייל מאל פלעגען די ארומיגע חלאים אפגעבען מיר דאס עסען זייערע.

אויפן 5־טען טאג האב איך אנגעהויבען שפי־רען, או איך פאל אפ פון די כוחות, און או מיין גאנצער פלאן פון אנטלויפען שטעהט אין געפאהר. איך האב דעריבער בעשלאסען אין דעם נאהענט־סטען זונטאג, ווען די אויפזעהער זעגען מעהר־סטענטייל שיכור׳לעך, מאכען א פרוב ארויסצוכאפען זיך פון בוראק.

ביי דער נאכט, האב איך זיך צונויפגעשטשא־בעט א בגד, א ת׳טעל, פון עפעס א קאלדרע האב איך אויסגעמייסטערט א פאר הויזען, מיט א שארפע שטיק גלאז האב איך ארומגעשניטען דעם לאנגען כאלאט און בין שוין כמעט ווי פערטיג געווען צו מאכען די פליטה.

ס׳איז געקומען דער מיט אומגעדולד דערווארטע־טער זונטאג. די אויפזעהער האבען א גאנצען טאג געהוליעט און גע׳שכור׳ט. איך האב אפגעווארט ביז 12 ביינאכט און בין ארויס אין קארידאר, דער אויפזעהער איז געלעגען אויפן באנק טיף פערזונקען אין שלאף.

האלטענדיג זיך מיט איין האנד אין דער וואנד בין איך אומבעמערקט פערביי דעם שלאפענדיגען אויפזעהער, און שוין געהאלטען די הענטעל פון דער דרויסענדיגער טיר. פלוצלונג האב איך בעמערקט אז עמיצער האט מיר א נעהם געטון פאר׳ן פלייצע. איך קעהר זיך אום — געבען מיר שטעהט א דער־שרגענער פעלדשער שיכור ווי לוט און פעלעבעטשעט קוים מיט דער צונג. איך האב זיך א ריס געטון פון איהם. ער לאזט מיר אבער נישט אפ.

צום אומגליק האבען זיך דערוויייל אויפגע־כאפט די אויפזעהער.... אויפ׳ן קארידאר ווערט א מרעהאגע....

מיט א געפרעסטער הארץ האב איך זיך אומ־געקערט אין פאלאטע פון די חולאים.

אויף מארגען, איז אין בוראק געקומען דער תפיסה־שעף, אויסהערענדיג דעם בעריכט וועגען דער ביינאכטיגער געשעהעניש, האט ער פעראררענט אפצופיהרען מיך צוריק אין דער תפיסה.

•

אין עטליכע טעג ארום האבען מיינע תפיסה־חברים מיטגעטיילט, אז עס גרייט זיך א מאסענ־אקציע פון אלע פאליטישע ארעסטירטע צו אנט־לויפען פון תפיסה. מיט דער הילף פון די חברים אויף דער פריי, האט מען געפלאנט אויפצורייסען א תפיסה־וואנד. דער פלאן איז געווען אזא:

אין מאמענט פון אויפרייס, דארפען די ארעסט־טירטע בעפאלען די תפיסה־וועכטער, ענטוואפענען זיי און בינדען, אפנעהמען די שליסלען און עפענען אלע קאמערן פון די ארעסטירטע.

פון דרויסען ווידער, וועלען אין א סך ערטער פון שטאט אויסגעפיהרט ווערען באמבען־אטפריי־סען, כדי ארויסצורופען א פאניק, גלייכצייטיג וועלען אפטיילונגען באמביסטען זיך אויסשטעלען צווישען דעם רערבייאיגען קאזארמע־בנין און דער תפיסה און לאזען אין גאנג די באמבעס אין פאל וועט די זעלנער וועלען זיך א לאז טון נאך די אנטלויפענדיגע ארעסטירטע.

די פערשווערער האבען דערביי אנגעוויזען, אז פונקט אזא פלאן האט זיך געלענצענד איינגעגעבען אין דער סימפראפאלער תפיסה. איך האב אהן א״ בעריגע וואקעלניש צוגעשטימט צום דאזיגען פלאן און האב איבערגענומען די ארבייט פון אויסבעהאל־טען אריינגעשמוגעלטע געוועהר.

די חברים פון דרויסען האבען דערווייל זיך געשטעלט אין פערבינדונגען מיט איינינע תפיסה־בעריגער און איינער פון זיי דער תפיסה־פעלדשער פושקין. האט בעראפט צושטעלען אונז רעוואלווע־רען, עטליכע הונדערט קוילען, דינאמיט, פיראקסי־לין און אנדערע מאטעריאלען.

אין אוועגד איז דער פעלדשער פושקין אריין מיט שנעלע טריט צו אונז אין קאמער און שטיל מיר א זאג געטון:

—געהט צו נעהנטער!

דער פעלדשער האט זיך גענומען אויסקלאפען און אויסהארכען א חולה און בעת דער תפיסה־שומר האט אויף א ווילע זיך אפגעקעהרט האט ער צו מיר א וואונק געטון: איך האב איהם א צי געטון פאר׳ן אקסעל און געפרעגט:

— וואו?

יענער האט שנעל אפגעענטפערט:

— אין דער לינקער דרויסעגדיגער קעשענע.

איך האב אריינגעשטעלט מיין האנד אין זיין קעשענע, האב אנגעטאפט א שווערע מעטאלענעם געגענשטאנד און מיט א שנעלע בעוועגונג ארונ־טערגעשארט אונטער מיין העמד.

ביידערנאכט האב איך ארומגעקוקט דעם חפץ: דאס איז געווען א שווארצער מויזער־פיסטאלעט מיט א האפעלטען רעהר.

זינט יענעם אוועגד פלעגט דער תפיסה־פעלד־שער פושקין אריינשמוגלען כסדר נייע זאכען — א מאל א פעקעל דינאמיט אין לאנגע ליכט־פערמיגע שטעקעלעך אדער א פעקעל פיראקסילין. אויפן בעגינען פלעג איך דאס בעקומענע איבערשיקען דורך א געהיימען קוריער, אין צווייטען קאמער, וואו עס זענען געפיהרט געווארען די הויפט־צוגרייטונגען.

דעם 26־טען אפריל איז אין דער תפיסה פלוצ־לונג דורכגעפיהרט געווארען א רעוויזיע, לויט דער פעראָרדנונג פון דער יעקאטערינאסלאוער „אכרא־נע", וועלכע האבען בעקומען געהיימע ידיעות אז אין דער תפיסה געפינט זיך געוועהר ביי די ארעסטירטע.

די רעוויזיע האט געדויערט כמעט א מעת־לעת. מען האט איבערגעטרייסעלט און דורכגעזוכט אלע בעטלעך, מיט שווערע ברעכשטאנגען האט מען געקלאפט אין דיל, אין די ווענט. ביי מיר אין קישען, איז געלעגען א פעקעל דינאמיט, וואס מען האט מיר ערשט נעכטען געבראכט. לויט דער עצה פון מיין תפיסה־חבר האב איך עס געוואלט אריינווארפען אין דער „פאראשע", וועלכע מען האט ארויסגע־טראגען אויסרייניגען, דא האט מיר אבער ארויסגע־האלפען איינער פון די עלטערע ארעסטאנטען ער האט זיך מיט מיר געביטען די קישענס.

אין א פערטעל שעה ארום ווען די רעוויזיע איז דערגאנגען צו אונז אין קאמער, האט דער אלטער קאלטבלוטיג אליין פונאנדערגענומען אלע זיינע זא־כען, און בעטזיען, וואו ער האט נישט ביי זיך קיין שום פערדעכטיגע חפצים. דאנגען ביי מיר, האט מען טאקע איבערגעטאפט יעטוועדער נאט אין שטרוי־זאק, און דורכגעטרייסעלט אלץ ביז דאס קלענסטע שטרויעלע. די רעוויזיע האט נישט געבראכט קיין רעז־ולטאטען.

*

אויף מארגען איז צו מיר אין קאמער אריין דער קוריער, פאוול. ער האט דערצעהלט, אז דער דינאמיט און דאס גאנצע געוועהר איז איינגעהיט געווארען. לסוף האט ער א פערבמורעטער א זאג געטון:

— אל קאינס, דריי שפיל איז צום טייוועל.

ער האט מיר דערצעהלט וואס פאר די לעצ־טע טעג איז אין דער תפיסה פארגעקומען.

דער אויפרייס־פלאן וואס איז געווען און דער ארבייט, האט פלוצלונג אנגעשטויסען זיך אן א צווייטער, ערנליכער אקציע, וואס איז געפיהרט געווארען גלייכצייטיג דורך די ארעסטירטע פון 10־טען קאמער. דארט זענען געזעסען מאקסימאליסטען־עקספראפריא־טארען, וועמעס פראצעס ס׳האט געזאלט בעהאנדעלט ווערען אויף דער ערשטער זיצונג פון מי־ליטערישען קריגס־געריכט.

דארטען, אין 10־טען קאמער, זענען געזעס־סען 22 מאן, כמעט אלע זענען געווען קאנדידאטען אויף דער תליה, און אט איז ביי זיי בעשלאסען געווארען צו מאכען די פליטה דורך אויפרייסען א תפיסה־וואנד, וויערע פארטיי־חברים פון דער פריי האבען צו דער דאזיגער צייט שוין בעוויזען צו־צושטעלען אין קאמער א גרעסערע פארטיע דינאמיט. אין מיטען דערינען האבען זיי זיך דערוואוסט פון דעם, אז אויך די ארעסטירטע פון 12־טען קא־מער גרייטען זיך צו דער פליטה מיט אלע כלים.

(סוף קומט)

30,000 ארבייטסלאזע
שטורעמען פארדס פאבריקען

דעטראָיט. דרייסיג טויזענד ארבייטער האבען געשטורעמט פארדס פאבריקען.

די מעשה איז אזוי געווען: עס האט זיך פערשפרייט א קלאנג, אז פארד דארף האבען אר־בייטער אין זיינע אויטאמאביל־פאבריקען. אט דער קלאנג האט מיט דער שנעלקייט פון א בליץ זיך פונאנדערגעטראגען צווישען די אויסגעהונגערטע מחנות ארבייטסלאזע, און פון אלע גאסען, געסלעך און ארבייטער־היימען האבען שטראמען ארבייטס־לאזע זיך אנגעהויבען ציהען צו פארדס פאבריקען. ארום זעקס א זייגער אווענד זענען שוין געווען א פאר צעהנדליגע טויזענד, און באלד איז די צאהל געשטיגען ביז ארום דרייסיג טויזענד.

אבער אכט א זייגער אינדערפריה איז געקו־מען די ביטערע אנטוישונג: נישט מעהר ווי ארום 300 ארבייטער האט מען אנגעשטעלט, און די איבעריגע האט מען געהייסען געהן צוריק. די פאליציי האט זיך שוין גענומען דעם עולם פונאנ־דערצוטרייבען.

פערביטערטע און ענטוישטע, נאך דעם ווי זיי זענען אין דער ביטערער קעלט, הונגעריגע און שלעפערדיגע אפגעשטאנען א גאנצע נאכט, האבען די ארבייטסלאזע גענומען ווארפען שטיינער אויף דער פאליציי און האבען אנגעהויבען שטורעמען די טויערען פון די פאבריקען און דאס ביורא. זיי האבען דורכגעבראכען די טויערען און האבען צעבראכען די פענסטער פון ביורא.

די פאליציי איז פון די אויפגערעגטע ארביי־טער שנעל פערייאגט געווארען, און נייע פאליציי־רעזערווען זענען ארויסגערופען געווארען. די רע־זערוו־פאליציי האט זיך ארויסגעווארפען אויף די ארבייטער, וועלכע האבען ארויסגעוויזען א פער־עקשנ׳טען ווידערשטאנד און האבען געקעמפט מיט דער פאליציי. די פאליציי האט זיך געמוזט בעני־צען מיט טרעהרען־ און גאז־באמבעס, ביז איהר זיך איינגעגעבען פונאנדערצוטרייבען די אר־בייטסלאזע.

פארד, נאך זיין בעריהמטער דעקלאראציע בעת דער קאנפערענץ מיט הובער׳ן, נאך דעם וואל־סטריט־קראך, אז ער וועט נישט נאר נישט אוועקשיקען קיין ארבייטער און שניידען זייערע שכירות, נאר אז ער וועט נאך גאר העכערן זייערע שכירות, כדי צו פערגרעסערן די קויף־קראפט פון די ארבייטער, האט בעוויזען, אז ער האט גע־בלאפט. באלד נאך יענער „גרויסמוטיגער" דעקלא־ראציע האט פארד אנגעהויבען ארויסווארפען אר־בייטער פון זיינע פאבריקען, און א צאהל פאברי־קען האט ער אינגאנצען געשלאסען. ביי די ארביי־טער, וואס זענען געבליבען ארבייטען אין זיינע פאבריקען, האט ער געשניטען די שכירות.

Dr. med. Daniel Wajskopf
אינערליכע קראנקהייטען. ספעציאל־ארצט פאר מאגען, לעבער און קישקע־קראנקהייטען.
רענטגענאלאג
Piotrkowska 104 B, tel. 114-82
נעמט אן פון 4 — 7, זונטאג פון 10 — 12 מיטאג.

Dr. H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאנא 25, טעל. 126-87
ספעציעל ארצט פאר הוים־ און וועגערישע קראנקהייטען, מענער־ שוועכע, אלע ארט אנאליזען, בעהאנדלונג מיט קווארץ־שטראהלען
נעמט אן פון 8-2 נ.מ. און פון 5- 9 אוו.

דזשאז, ווייץ, נאקעטע לייבער
בעזוך אין א ניו־יארקער נאכט־קלוב
(א בריף פון ניו־יארק)

דער פיאנא־שפילער און דער ארקעסטער קלאהרען וועלטען. דער סאקסאפאן און די באנזשא פערטומלען די לופט. א הויך מיידעל וואס זיצט ביי איינעם פון די טישלעך, שפרינגט אויף פון ארט און לאזט זיך אוועק טאנצען. עס דאכט זיך אייך, אז דאס איז איינע, אין וועלכער ס׳איז פלוי־צים אריין א רוח. דער פלאץ איז קליין, עס איז איבערגעפאקט און הייס; די לופט איז אנגעזאפט מיט׳ן ריח פון אלקאהאל. אין דעם פלאץ וואס איז גרויס ווי א פינגערהוט, זענען אנגעפאקט הונדער־טער מענשען. זיי זענען דערהיצטע און שווייסיגע. זיי דרעהען זיך, בעוועגען זיך הין און הער, ביז די מוזיק ווערט ענטשוויגען, דאן פאנגען אן אלע פאדערען נאך, און עס דאכט זיך אייך, אז זיי זע־נען אנגעטרונקען מיט פערטויבענדע געטראנקען. די קערפערס זענען אויפגערעגט. די אויגען דרעה־ען זיך אין אלע ריכטונגען און מעהרסטענס אין דער ריכטונג פון די שעהנע מיידלעך, וואס ווי־שען זיך דעם שווייס פון די פנים׳ער מיט די קליי־נע פודער־קישעלעך. מיט איין ווארט, די תאוה איז ערוואכט צו דער העכסטער שטופע.

קוקט איהר זיך ארום אויף די פערזאמעלטע, דאכט זיך אייך, אז דאס איז א רייכער עולם. די מענער זענען אויסגעפוצט אין זייערע אווענד־אנ־צוגען; זיי זענען פיין געקליידעט. דאס זענען אלץ מענער, וואס ווייסען זיך צו האלטען מיט ווירדע און טאקט און די פרויען זענען דורכגעווייקט אין פערפום און אנגעטון אין די לעצטע מאדעס. די מענער זענען מעהרסטענס עלטערע, אבער זיי האלטען זיך נאך גוט, און ווען איהר קוקט זיך צו צו זיי, דאכט זיך אייך, אז די אלע האבען א לע־בען לאנג געבויט, געארבייט שווער און ביטער, און אט איצט ווילען זיי עס אויסנוצען און ארויס־ציהען פון דעם אהן א ברעג פערגעניגען. עס גע־פינען זיך צווישען זיי מאנכע יונגע סטודענטען מאנכע פון זיי וואס האבען זיך ערשט איצט אנ־געפאנגען ראזירען. איהר קאנט אפילו זעהן א צאהל פון דעם הייליגען מין. עס זענען אויך פאר־האן האנדעלס־אנגעשטעלטע און אנדערע פון דעם דאזיגען סארט, וואס אויב זיי וועלען אפילו מוזען זיך געזעגענען מיט א גאנצער וואך שכירות, ווע־לען זיי זיך נישט אפזאגען פון דעם פערגעניגען. עס זענען אויך פאראן יונגע פארלעך און מאנכע וואס זענען געקומען גלאט צוליב קוריאזיטעט. זיי ווילען זעהען וואס דאס איז אזעלכעס א נאכט־קלוב.

אויפגערעגט, צוטרייסעלט זיך דרעהענדיג, שטויסענדיג, נאכ׳ן טאקט פון דזשעז און גלאט ווייל זיי גלוסט זיך דעם קלאנג פון דער רוישי־גער מוזיק. מען האלט זיך אין איין פודערען די נעז, די באקען, און מען שמירט ליפען מיט דעם רויטען פארב. מאנכע פון די מיידלעך געפינען זיך שוין אונטער׳ן איינדרוק פון דעם ביטערען טראפען, און עס דערטראגט זיך א געשריי, א גרילץ:

— ווי וואגט איהר? איך בין אנ׳אנשטענדיג מיידעל.

און אנ׳עלטערער מאן פליהט אפ אן א זייט. עס דערהערט זיך א פאטש, דאס האט א יונגע קינדעריש העגטעל א גלעט געטון די באק פון אנ־אלטען בעל־עבירה׳ניק, און דא דערטראגט זיך א קינדערישער כליפ:

איך וויל געהן אהיים, נעהמט מיך אהיים.

אן א זייט עמוואס שטעהט אנ׳עלטערע פע־טע שפתנהיים און רעדט צו א יונגען יונגעל:

— וואס איז, דערשראקען זיך פאר דער מא־מען? האסט מורא צו בעגעהן אנ׳עבירה? גיב מיר א געשמאקען קוש, אט אזא פייערדיגען קוש, אז די הוים זאל ביי מיר אנפאנגען ברענען...

דער נאכט־קלוב איז אין פולען שוואונג.

און צווישען די אלע פערנעהמען די, וואס אמוזירען, דעם אויבען־אן. דאס זענען יונגע פרוי־ען אנגעטון אין קליידער וואס לאזען זייערע לייבער מעהר נאקעט ווי צוגעדעקט. זיי טראגען אזוי ווענינ קליידער, ווי די פאליציי דערלאזט נאר, און ווען איהר קוקט אויף זיי, דאכט זיך, אז איהר זעהט א טאנץ פרויען, וואס האבען זיך געהאלטען אין אנטון, אז צוליב וואס נישט איז געלאזט עס אין דערמיטען, און ארויסגעקומען אט אזוי פאר׳ן עולם.

די אויפפיהרערין פון דעם נאכט־קלוב שטעלט פאר א יונג מיידעל, איינע פון די וואס אמוזירען די פערזאמעלטע.

— דאס איז א גוטע זינגערין. איך מיין, זי האט עס בעקאנט זיין. זי האט גענומען א געשרי־בענעם קורס און האט נאר פערפעהלט עטליכע לעקציעס. איצט איז זי א וואויל מיידעל, די בעס־טע אין אונזער פארשטעלונג. איך פערלאנג פון אייך, אז איהר זאלט זיי אפלאדירען, — און מען פאלגט איהר.

די דאזיגע פרוי האלט אלע מענער אונטער איהר קאנטראל. דאס איז א וואונדערליכע פרוי, מיט איהר גרויסען בלישטשענדען בוזים, מיט די רייכע געפארבטע האר; און נישט נאר בעהערשט זי די יונגע מיידלעך, וועמען זי גלעט אונטער׳ן קין ארומפיהרענדיג זיי אמוזירענדיג אין די מא־מענטען ווען עס ווערט לאנגווייליג — אלע אין דעם פלאץ בויגען זיך פאר איהר ווילען. מען וועט נישט טון קיין זאך וואס זאל ארויסרופען איהר אומצופרידענקייט. זי מאכט בעקאנט אין מאראוים, אז די און די איז נאך ניי, אז מען מוז איהר ארויסצייגען ערמוטיגונג... און מען פאלגט איהר וואס זי הייסט.

ב. ס.

—⸺—

געסמ'ט צוליב א פערפיהרטע ליבע

(ב) אויף זשעלאזנא 41 האט אויסגעטרונקען סם דאס דינסטמיידעל פייגע האינץ. די סבה פון זעלבסטמארד איז פערפיהרטע ליבע.

היינט — גרויסער רעציטאל-קאנצערט פון תמרה באַי

היינט דאנערשטאג, 8.30 אווענד, וועט דאס מוזיקאלישע לאדז האבען א גרויסען פערגעניגען, עס טרעפט אויף אין פילהארמאניע מיט איין איינציגען רעציטאל-קאנצערט די טאכטער פון לאדזער סינאגאגען-חזן תמרה באַי.

תמרה באַי געהערט היינט צו טאג צו די בעסטע ווירטואזען פון אונזער צייט. די אויבענדערמאנטע יונגע קינסטלערין וועלכע איז לעצטענס נאך איהר שטודיע אויפגעטרעטען אין בערלין און אין ציריך און איהרע קאנצערטען זענען איבעראל אדורך מיט שטורמדיגען ערפאלג און לעצטענס האט זי געגעבען א גאנצע רייה קאנצערטען אויך אין פוילען. די פרעסע רופט זיך אפ מיט גרויס בעגייסטערונג וועגען די אויפטריטען פון תמרה באַי.

אין פראגראם פון היינטיגען קאנצערט האט די יונגע קינסטלערין אויספיהרען די ווערק פון שאפען, שומאן, ליסט, מענדעלסאן, בראמס, דעביוסי און פון איהרע אייגענע קאמפאזיציעס.

פארשטעלונגען פון דער העברעאישער טעאטער-סטודיע

א קליינע גרופע פון ליבהאבער פון טעאטער און פון דער העברעאישער שפראך האט זיך מיט א דריי יאהר צוריק צונויפגענומען און בעשלאסען צו שאפען א דראמאטישע סטודיע אין העברעאיש.

די דאזיגע סטודיע האט זיך געבילדעט ביי דער „וו.י.ז.א.". און אונטער די פליגלען פון די וו.י.ז.א.-סוערינס זיך געבילדעט, געלערנט, געהאט פערשידענע רעזשיסערען, צווישען זיי אויך די בעריהמטע ארטיסטקע פרוי מרים בערנשטיין—כהן. עטליכע מאל האט זיך די סטודיע בעוויזען פאר דער וועלט און זעהר גוט אויפגענומען געווארען דורך דער פרעסע.

איצט קלויבט זיך די העברעאישע סטודיע ווידער צו בעווייזען די רעזולטאטען פון די לעצטע חדשים ארבייט. אונטער דער אנפיהרונג פונ'ם סאלאנטירטען רעזשיסער פון שטאטישען טעאטער ה' ווערשינסקי, טרעט די סטודיע אויף היינט, דאנערשטאג, דעם 8 מאי און שבת ד. 10 מאי אינאווענד אין לאדזער קאמעראל-טעאטער. אין פראגראם געפינען זיך יצחק קאצענעלסאנס „קבוץ גליות" און אייניגע פראגמענטען פון „משיח בן יוסף" און פון שלאנסקיס „הרכבת".

„די גאלדגרעבער"

לעצטע פארשטעלונגען פון דער „יודישע טעאטער-סטודיע"

נישט קוקענדיג אויפן גרויסען ערפאלג, וואס די יוד. טעאטער-סטודיע האט מיט דער אויפפיהרונג פון שלום עליכמס פרעכטיגע קאמעדיע די „גאלדגרעבער" ווערען די „גאלדגרעבער" געשפילט די לעצטע 2 מאל שבת ד. 10, זונטאג ד. 11 מא 9 אווענד אינ'ם לאקאל פון „הזמיר" אל. קאשטשושקי 21.

די פארשטעלונגען וועלען געגעבען ווערען מיט א ספעציעל פערגרעסערטע ארקעסטער.

מעלדונג

פראפעסיאנעלער-פעראיין פון טראנספארט-ארבייטער אין לאדז, לאגעווניצקא 4 קאמוניקאט.

ווארנונג! פאר אלע טרעגער-ארבייטער, אפלאדענער און קורסען-טרעגער.

אין די לעצטע טעג געהען ארום צווישען די טרעגער א פאר פערשוינען פון דער אונטערוועלט —„דין-תורה"-מענשען, בעקאנט אונטער די נעמען: נח'ל בעקער, בלינדער יעקב, אברהם קאטשמארעק א. א. און אגיטירען די טרעגער, זיך ביי זיי צו פערשרייבען, אנגעבענדיג דערביי פערשידענע תירוצים.

מיר ווארענען אלע טרעגער, נישט צו האבען מיט אט די טונקעלע פערשוינען קיין שום בעציהונגען און נישט לאזען זיך אריינציהען אין זייערע קאמבינאציעס און טונקעלע געשעפטען.

די פערשוינען פון נח'ל בעקערס חברותא ווארענען מיר בעזונדערס, בעצייטענס ארויסצולאזען די טרעגער-ארבייטער פון זייערע קאמבינאציעס און טונקעלע פלענער. אנדערש וועלען מיר זיין געצוואונגען מיט אלע אונזערע ארגאניזאציאנעלע מיטלען אפצושלאגען ביי זיי די אפעטיטען און דעם חשק אריינצושטעקען אויף ווייטער די נאז צווישען די טרעגער-ארבייטער.

אין שייכות מיט דער פראגע, דארפען אלע טראנספארט-ארבייטער זיין זונטאג, ד. 11. 11 א זייגער פריה אויף דער פערזאמלונג.

DR. MED.
A. URYSON
מינערליכע קראנקהייטען
נעמט אן פון 3 ביז 6 נאכמיטאג.
Konstantynowska 20, telef. 35-65.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה.
און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אוראלאגישע און נערוועז-קראנקהייטען.
קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.
— מעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. —
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ.
נעמט אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
— בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. —
וויזיט 3 זל.

W. EYCHNER
גינעקאלאג-אקושער
זגערזשער 11.
טעל. 184-72
נעמט אן פון 6—8 אווענד

אנ'ארט צו שלאפען
פאר אנשטענדיגע יונגעלייט — איז אפצוגעבען.
צו ערפאהרען
פיעטריקאווער 33,
אויפ'ן 2. הויף, פארטער.

Dr. ADAM GROSGLIK
Al. Kościuszki 27
tel. 51-78
הויט און וועגערישע קראנקהייטען און ליפטאמילאינגם
נעמט אן פון 4—7 אין אווענד

רעכער
מאשינאווע ווערען אויסגעגעבען
נארדמאן ציגעלגאס 29

רעטשניצע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און דענטיסטישער קאבינעט.
בושעושינער 11, טעלעפאן 3763
אפען פון 9 פריה ביז 7 אווענד.

ד"ר איזיק נאז, האלז, אויערן קר	$4^1/_2$—$5^1/_2$
ד"ר קערשנער קינדער-קראנקה.	11-9 $4^1/_2$-5
ד"ר שיפמאן אינערליכע קראנקהייטען	12—2
ד"ר לוביטש הויט און געשלעכטס-קר.	$1^1/_2$ — $12^1/_2$
ד"ר שטירנפעלד נערווען און גייסטיגע קר.	1—2
ד"ר גאלדבלאט אויגען-קראנקה.	$1^1/_2$—$12^1/_2$
ד"ר חיים כירורגישע קראנקהייטען	2—3
ד"ר שטערלאווסקי פרויען-און געבורטס-הילף	$4^1/_2$—$5^1/_2$

פאטא-טעראפיע, שפראך-שטערונגען ווי שטאמלען א.א. ווי פעקען-שפאן, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראלונג. אינהאלאציעס, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפערירען אין נאר טומאר אין לאבארעטאריום ווערען אנגענומען אלע ארט אנאליזען, אויך טלענגאס און בלוט איטפונגען נעגען שקארלאטין.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען א רענטגען-אינסטיטוט.

ד"ר לאזשינסקי מעטר אפאלסקא
צאהן-ארצט 10—1 3—6
קינסטליכע ציין, קראנען, פאמבען א. ז. וו.

די לעטשניצע איז געעפענט אויך זונטאג

טליתים-פאבריק
אויסארבייטונג פון וואלענע, האלב-וואלענע, זיידענע טליתים כמו טערקישע, קאלאמייער, ווי אויך טליתים קטנים, הורט און דעטייל מיט אויספערטיגונג, אויך גארטלען, שפאניעס און ציצית
צו בעקומען ביליגער ווי איבעראל, ביי
א. ח. ציטרינאווסקי, קאמיענגא 1,
אין הויף, פארטער, קומט איבערצייגט אייך!
ס'ווערען אויך אנגענומען אלטע טלגתים צום וואשען

הלא חכמה תקרא, ותבונה תתן קולה
בצדק כל אמרי פי, אין בהם נפתל ועקש,
אשרי אדם שמע לי, לשקד על דלתותי יום יום
איבער דעם זעלבסט נאר קומען אין מיין
רעכטסקאנסולטאציע-ביורא צו ה' מאנעלא, פיעטריקאווער 17
(זאכאדניא 52) טעל. 148-79
וואו עס ווערט פינקטליך ערלעדיגט, געהיימע נעסטען געשריבען אלערליי בילעטן: ציווילע, קארנע, האנדלאווע, אפעלאציעס. אדוואקאציעס, קלאוזולעס, זאכעזשעפטשעניעס אויף אלע שטעדט אין פוילען, וועגען דירות אין אויסלאנד ראזיעמסט, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.
מיט אכטונג
ד. מאנעלא, רעכטסקאנסולענט
פעטריקאווער 17.

LEKARZ DENTYSTA
ש. ליבערמאן
ציין-כירורג
11 ליסטאפאד (קאנסטאנטינער) 46, טעל. 172-06.
נעמט אן פון 1—7 אווענד
צו לעטשניצע - פרייזען.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
אינערליכע קראנקהייטען.
ספעציעל פאר לונגען- און הארץ - קראנקהייטען
בעשטראהלונגען און קינסטליכע בערג-זון.
נעמט אן דערהיים פון 3—5 נאכמ.

Dr. Z. Rakowski
ספעצ. פאר אויערן-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה.
קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-81.
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך א אין לעטשניצע. זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—5

קאלאניאל-געוועלב
איז צו פערקויפען
צו ערפאהרען בושעושינער 70, אין געוועלב

א געוועלב
מיט א שטוב
צו פערמיטען.
ראדוואנסקא 43,
עליאש קשאנשנעוויטש.

גוטע רעפעזירקעס
צו זיידענע שטרימף ווערען זאפארט געברויכט
זגערזשער 22,
ביי זילבערבערג. 899ד

Poszukuję
PÓŁ SKLEPU
z wystawą w centrum miasta bez odstępnego, ewentualnie CAŁY w podwórzu. Oferty do admin. pod „Interes".

ס'ווערט געזוכט
א גרויס צימער מיט א קיך, עווענטועל 2 קלענערע צימערן מיט א קיך און דער נעבענער פאלגרניאזא, קולינאקיענא, ציגעל-גאס. צו פערשטענדיגען זיך ביז 8 אה.
טעלעפאן 178-01. 899ז

Dr. med.
LAJCHTER
צאהן-כירורג
Chor. szczęk, dziąsel podniebienia, języka pit
przeprowadził się na ZIELONĄ 9
Ip. front, tel. 149-66
od $1^1/_2$–5 po poł.

קלאנג-פילם-טעאטער
„MIMOZA"
Kilińskiego 178.
היינט און פאלג. טעג! גרויסע פרעמיערע פון קלאנג-פילם!
„געפאלענער מלאך"
דער אויבענדערמאנטער פילם איז דער לעצטער אויסדרוק פון קלאנג-פילם-טעכניק. אין די הויפטראלען:
NANCY CARROL. Gary Cooper, Paul Lukas
אויסער-פראגראם: אטראקציע-קלאנג-צוגאבען.
אנאנס! קירצליך דער גרויסער קלאנג-פילם א. ג.
„ראמאנס פון א מאדערן פרייליין"
אלס דעם און פריי-בילעטען אונגילטיג. נישט קוקענדיג אויף די גרויסע קאסטען פון בילד זענען די פרייזען פון די פלעצער נישט געהעכערט. אנהויב פון די סעאנסען אין וואכען-טעג 5.30, שבת, זונטאג און חגאות 3.30 נאכמ.

לעזט!! אכטונג! אכטונג!
קאנקורענץ-פרייזען!
די צו ערמעגליכען די בריטסטע קרייזען פון פובליקום צו בעקומען א ביליגע און גוטע קינסטלערישע אויפנאהמע, זענען די פרייזען אין מיין פאטאגראפישען אנשטאלט געווארען פערקלענערט ווי:

12 שט.	„EXPRESS PICTURES"	זל. 2
6 .	פאס-פאטאגראפיעס	2 .
6 .	פאסט- .	ברוין . 6
6 .	. .	אויף זייד . 8

אכטונג! צו א ½ טוץ זיידענע פאסט-פאטאגראפיעס גיט מען צו
א אריגינעלע פארטרעט בחנם
ס'ווערען אויך אויסגעפערטיגט פארטרעטען אין ראהמען און אויך א פערקויף פון ראהמען, קומט און איבערצייגט אייך
מיט אכטונג
קונסט-פאט. אנשטאלט „PARISIEN"
פראנציסקאנער 30

Dr. med. J. Lubicz
ORTOPEDA, Gdańska 28 tel. 18-31
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער.
איינציגע פראצאווניע פון זעלבסטליכע ארטאפעדישע אפאראטען, ווי: הקלדרקאס אויף פלאטפוסען, קינסטליכע גארסעטען א. א. וו. שפרעכשטונדען פון 5—7 אווענד.

צאהן-ארצט
St. Gelberg
וואוינט יעצט
Zawadzka 14, tel. 108-33
נעהמט אן פון 10—2 און פון 4—7

חכם מה הוא אומר?
מה העדות והחוקים והמשפטים
אז די ווילסט וויסען א תירוץ זאלסטו קומען אין די ביורא „עקספרעס"
וועלכע געפינט זיך אויף פיעטריקאווער 16 און פאלודניאווא 3 אונטער דער אנפיהרונג פון די ה"ה דרעסלער און סקאטשילאס, וועלכע זענען בעקאנט אלס ספעציאליסטען פון מאכען פון פראטעסטען געלד.
ס'ווערט ערלעדיגט זעמטליכע סאנדאווע ספראוועס, ווי קלאוזולע. זם זאבעזפיעטשעניעס, אוכילעניעס ווי אויך סקארבאווע און אלערלעי מיליטער-ענינים. ס'ווערען ערלעדיגט פערשידענע דירות-ענינים, לעגאליזירונגען, א בערוצענגען אין פרעמדע שפראכען. גאראנטירע פאר רעיעלע בעהאנדלונג.
בעמערקונג: פאר אורעמע אומזיסטע בעראטונגען טעגליך פון 2—3 נאכמיטאג.
ביורא „EXPRESS", פעטריק. 16, טעל. 168-59.

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט אפטראגען א היים; אויף דער פראווינץ 6—זל. א חודש; אין אויסלאנד — 8 זל.
פאר'ן אינהאלט און טערמינען די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך די אדמיניסטראציע איז אפען ביי טאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 . . . . . 60— . . . . 4 .
נאכ'ן טעקסט—12 . . . . . 18— . . . . 8 .
פאר א מילימעטער-שורה: אויסער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.